

SLOVENSKI NAROD

Izaja vsak dan popoldne, izven tedne in praznika. — Inserati do 30 peti A Din 2—, do 100 vrt 250 Din, večji inserati peti vrsta 4— Din. Popost po dogovoru. Inseratni davek posebej. Slovenski Narod velja letno v Jugoslaviji 240— Din, za inozemstvo 420— Din.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Oblastni odbor kupuje poslopji dramskega gledališča in Kranjske hranilnice

Oblastni odbor je predložil ljubljanski občinski skupščini predlog, po katerem naj se odkupi poslopje Kranjske hranilnice za uradne prostore občinskega odbora, dramsko gledališče pa zaradi „pospeševanja“ gledališke umetnosti

Na včerajšnji seji ljubljanske občinske skupščine je občinski odbor predložil predlog o nakupu poslopja Kranjske hranilnice in poslopja dramskega gledališča v Ljubljani, ki je istotako last Kranjske hranilnice. Nakup poslopja Kranjske hranilnice, ki bi se imelo primerno povečati in adaptirati, utemeljuje občinski odbor s potrebo lastnih primernih uradnih prostorov, potrebo nakupa dramskega gledališča pa s skrbjo za interese gledališke umetnosti. Mi se zaenkrat ne spuščamo v kritiko namenov in ukrepov občinskega odbora, temveč navajamo v glavnem samo utemeljitev, s katero je predsednik občinskega odbora dr. Natlačen predložil omenjeni predlog občinski skupščini, ker je v marsikaterem oziru zanimiva. Občinski odbor pravi v svoji utemeljitvi med drugim:

Predlog.

Kakor znano, občinski odbor nima svojega uradnega poslopja. Bivši deželni dvorec, kjer so bili nastanjeni uradi bivšega deželnega odbora kranjskega in kjer je zasedal bivši deželni zbor, je sprejel pod svoj svoj krov univerzo. Ko so se oživitvile občinske samouprave, je nastalo vprašanje, kje namestiti urade občinske samouprave. Ako bi občinski odbor reklamiral deželni dvorec zase, bi bila univerza vržena na cesto. Tega ni mogel storiti, ker bi tvegal nevarnost, da nam država s tolikimi težavami priborjeno univerzo sploh ukine. Treba je bilo poiskati drug izhod. Posamezni oddelki občinskega odbora uradujejo sedaj v petih različnih poslopih, raztresenih po mestu, od katerih mora občinski odbor plačevati najemnine. To dejstvo in okoliščine, da je hitro in brezhibno poslovanje neobhodno potrebno, da so po možnosti uradi občinskega odbora združeni v enem poslopiju, je napotilo občinski odbor, da se je odločil za

nakup poslopja Kranjske hranilnice,

ki bo s primerno adaptacijo in razširjenjem zadostovalo, da spravi pod svojo streho do malega vse urade občinskega odbora. V zvezi s tem se je kupila stavbna parcela, ki meji na poslopje Kranjske hranilnice za ceno 357.797,63 Din. Sporedno z adaptacijskimi deli se bo zgradila tudi dvorana za zasedanje občinske skupščine, kajti mestna občina ljubljanska tudi ne bo mogla dati dalje časa gostoljubne strehe občinski skupščini. Poleg tega se mora plačevati mestnemu magistratu najemnine in odškodnine za uporabo mestne posvetovalnice.

Pri razgovorih, kži so se vršili med občinskim odborom in upravnim odborom Kranjske hranilnice, je občinski odbor prišel do zaključka, da prevzame poslopje Kranjske hranilnice v svojo last, Kranjska hranilnica se pa zadovolji s prostori, ki jih za svoje poslovanje neobhodno potrebuje. Merodajni za nakup poslopja so bili zlasti tudi davčni oziri. Občinski odbor uživa za prostore, ki jih uporablja, davčno prostost, ki je Kranjska hranilnica ni deležna. Ako bi občinski odbor Kranjski hranilnici plačeval najemnine, bi morala Kranjska hranilnica velik del te najemnine porabiti za davke. Da bi pa Kranjska hranilnica dala občinskemu odboru stavbo na razpolago zastopni ali za neznatno najemnino, gotovo ni v intencijah občinskega odbora, ki ima interes na prosoju lastnega denarnega zavoda.

Ker namerava občinski odbor dozditi današnjemu poslopiju nov trakt, tako da bo sta tvorila oba dela celoto, ne bi bilo prikladno, ako bi imela enotna monumentalna stavba dva lastnika.

Končno je treba računati tudi s tem, da se bo Kranjska hranilnica razvila v močan zavod, ki mu bodo čez več let po sedanjem načrtu odmerjeni prostori pretesni. Že sedaj se tudi ne sme prikrivati dejstvo, da prostor in okolica Kranjske hranilnice nista prikladna za denarni zavod, ki tem bolj uspeva, čim bližje je glavnemu prometu. Ako pa je pričakovati, da bo morala Kranjska hranilnica v doglednem času iskati druge poslovne prostore, je umestno, da se potreba lastninske transakcije izvrši že sedaj in začne takoj z odplačevanjem kupnine v večletnih obrokih.

To so bili nagibi za občinski odbor in upravni odbor Kranjske hranilnice, da sta sklenila kupno pogodbo za nakup hranilnične poslopja s pripadajočo vrtno parcelo.

Pri tej priliki sta oba odbora razpravljala tudi o ostalih nepremičninah Kranjske

hranilnice in prišla do zaključka, da ponudi upravni odbor Kranjske hranilnice občinskemu odboru tudi

nakup dramskega gledališča.

Dramsko gledališče ima visoko vrednost ne le kot monumentalna stavba in ne le zaradi dragocene inventarja, ampak predvsem kot dom ene izmed najvišjih kulturnih institucij. Kranjska hranilnica pa ni pozvana niti ni tako urejena, da bi vršila v naši javnosti kulturno delo. Pač pa spada to v delokrog občinskega odbora, ki ima možnost, da za razne vrste svojih funkcij ustvari smoteno organizirane in s potrebnim avtoriteti opremljene organe. Gotovo se more smatrati kot visoka kulturna misija občinskega odbora, da skrbi za interese gledališke umetnosti. (Obdavičanje gledaliških vstopnic! Op. ur.) To pa more najbolje izvršiti na ta način, da prevzame Dramsko gledališče v svojo last, s čimer bo zopet na drugi strani Kranjska hranilnica razbremenjena in se bo lažje posvetila svojemu pravnemu delu.

Podatki o vrednosti v poštevh prihajajočih nepremičnin

bi bili sledeči:

Poslopje Kranjske hranilnice, Knafljeva ul. št. 9 se je gradilo v avgustu 1878 do konca leta 1880. Gradbeni stroški so znašali valuta dne 31. 12. 1880. fl. 181.986, od julija 1894 do marca 1895 se je vpeljala centralna kurjava, ki je znašala fl. 13.162, zgradba bi stala torej skupno fl. 195.148.17 Med večjim investicijami, ki so se izvršile tekom let je postavitev trezorja sistema Arnheim v poslovne prostore in stanovanje v l. 1910—1911 za Ka 35.628.16.

K hranilnici spada vrtna parcela vložna št. 239 katastr. obč. kapucinskih predmestje in parc. št. 141/2, ki se je razdelila v parceli 141-2 in 141-5. Prvotna nerazdeljena parcela se je kupila julija 1913 za 59.700 K. Vrednost poslopja in vrta se je v bilanci redno odpisovala in znaša 31. dec. 1927. Din 150.000. Vrednost poslopja s centralno kurjavo in obema parcelama brez upoštevanja poznejših investicij po tečaju 1 predvojnega krona je Din 11 je 4.949.960 Din. Stavbno vrednost poslopja je cenil brez vrtna parcelo l. 1920 stavbenik Viljem Treo na 7.016.453 kron. L. 1927 sta izvršila cenitev sodno zaprisežena izvedenca: stavbenik in arhitekt Robert Smielowski in Ivan Ogrin ter ugotovila kot realno stavbno vrednost 5.435.000

Messina odrezana od ostale Italije

V minuli noči je lava razdrila železniško progo. — Zvezo z Messino vzdržujejo samo še parniki. — Bruhanje Etne traja nezmanjšano dalje.

— Catania, 10. novembra. Lava je tekom noči dosegla železniško progo in jo deloma porušila, deloma pa zašla, tako da je danes železniški promet med Catanio in Messino popolnoma prekinjen. Promet obavljajo zaenkrat štirje parniki, ki vozijo po dvakrat na dan v obeh smereh. Usoda Nunnziata je zapečatena. Nasilbina je popolnoma izginila v morju lave, ki pokriva vso pokrajino.

— Catania, 10. novembra. Direktna železniška zveza med Messino in Catanio je prekinjena, ker je v bližini Catanie lava preplavila železniški masip v širini 50 metrov. Prebivalstva se polasča vedno večja panika.

Ravnatelj observatorija na Etni prof. Ponti je izjavil o položaju: Sedanja faza je mnogo nevarnejša kot v letu 1900. Izbruhli leta 1911, 1913 in 1923 so trajali največ po osem dni, dočim sedanjí po petdnevem uničujočem delovanju ne kaže znakov nazadovanja. Največ skrbi povzroča okolnost, da se je sedanji izbruh v 12 urah razvil tako, kakor je pri prejšnjih izbruhih trajal štiri dni.

Iz vseh krajev je prispelo na tisoče ljudi, da bi videli strašne prizore. V treh dneh ali v nekako 72 urah je lava prevlaila 10 km, kar pomeni povprečno hitrost 132 m na uro.

— Catania, 10. nov. Dočim se iz stranskih žrel izliva velike množine lave, je glavno žrelo semintja nehalo bljuvati. Lava je dosedaj od glavnega žreka preko mesta Mascali prevlaila 16 km. Po dveh kilo-

Din in kot prometno vrednost 3. 649.920 Din. Vrednost parcele 141-2 v izmeri 1480.05 m² sta ista izvedenca cenila po Din 275 za m² skupaj 407.137.50 Din. Pri tem ni upoštevana parcela 141-5, ki jo je na račun občinskega odbora Kranjska hranilnica zopet kupila od Zveze industrijev in ki meri 1492 m². Prometna vrednost vrta in poslopja bi tedaj znašala 4.057.057.50 Din.

Dramsko gledališče, ki se je otvorilo leta 1911, je bilo zgrajeno in vzdrževano po družstvu »Deutscher Theaterverein in Laibach«. Arhitekt Smielowski je ocenil 2. junija 1927. ploskovno in stavbno vrednost dramskega gledališča na 7.979.278 Din. Ker je ta vrednost izračunana na podlagi stavb in nabavnih stroškov z upoštevanjem starostne obrabe, predstavlja isti znesek po mnenju občinskega odbora tudi normalno prometno vrednost.

K gledališču spada dragocen inventar, ki ga je uprava gledališča na novo precenila. Po tej izredno nizki ceni bi imel inventar danes prometno vrednost 463.167 dinarjev.

Današnja prometna vrednost objektov, ki jih nudi Kranjska hranilnica občinskemu odboru v nakup, bi znašala torej:

Poslopje hranilnice z vrtno Din 4.057.057.50
Dramsko gledališče „ 7.979.278.—
Inventar gledališča „ 463.167.—

Skupaj: Din 12.517.502.50

Upravni odbor Kranjske hranilnice je ponudil zgornje predmete v nakup za okroglo vsoto 6.200.000 Din, plačljivo v 20 polletnih obrokih po Din 313.000.— s 6% obrestmi, ki se plačajo pri dospelosti obroka za dospel dobo.

Občinski odbor je vzel te predloge v pretes ter pozval upravni odbor Kranjske hranilnice, da definitivno določi prodajno ceno. Po obojestranskem sporazumu se je ta določila na 5.460.000 Din.

Tozadevno kupno pogodbo je občinski odbor v svoji seji dne 26. septembra t. l. odobril s pridržkom, da jo naknadno predloži občinski skupščini na končno odobritev in odobro potrditev.

Vsled tega predlaga občinski odbor ljubljanski občinski skupščini, naj odobri v zmislu čl. 85. zakona o občinski in sreski samoupravi kupno pogodbo med upravnim odborom Kranjske hranilnice in ljubljansko občinstvo glede nakupa zemljišča vložna št. 53 in 279 d. o. kapucinskih predmestje in v l. št. 8 d. o. gradsko predmestje z vsemi pritliklinami in premečinami za kupnino 5.460.000 Din, ki se bo poravnala v enakih zaporednih polletnih obrokih po 250.000 Din.

Poincaré sestavlja vlado

— Pariz, 10. novembra. Poincaré je včeraj popoldne dobil mandat za sestavo vlade. Se tekom večera je povabil na posvetovanje ministre bivšega kabineta. Kakor se dozna v poučenih krogih, bo prišlo do obnove prejšnje vlade s to izpremembo, da bodo izstopili iz kabineta trije radikalni ministri, ki so dali povod za krizo vlade, mesto njih stopijo v vlado trije drugi, ki pripadajo sicer isti stranki, vendar pa se ne strinjajo s sklepom strankinega kongresa, ki je dovedel do odstopa Poincaréjeve vlade. Današnji listi povdarjajo, da bo kria vlade rešena že tekom današnjega dne.

Priprave za evakuacijo Porenja

— Köln, 10. nov. Glasom angleških poročil se prejel vojaški poveljnik okupacijskih čet v Porenju navodila, naj pripravijo vse potrebno za popolno izpraznitev zasedenega ozemlja.

„Imamo isti režim, kakor v Avstriji“

Svetozar Pribičević o nasilniškem režimu dr. Korošca, »Slovenčevih« fantazijah o razkolu SDS in »ministrih za odpočitek«.

— Zagreb, 10. novembra. Včeraj so novinarji zopet posejili g. Pribičevića, ki se je v svoji izjavi dotaknil dnevnih vprašanj in med drugim izjavil:

»V Banjaluki je bila okrožna konferenca Saveza zemljoradnikov. Na tej konferenci je g. Joca Jovanović v svojem govoru izjavil, da so zemljoradniki ostali v Narodni skupščini zaradi tega, da bi mogla biti vez med Zagrebom in Beogradom, češ, da so dobili iz Zagreba sporočilo, da bi mogli biti posredovalci med Zagrebom in Beogradom. To je nezaslišana infamija. Iz Zagreba ni nihče poslal takega sporočila zemljoradniški gospodi. S to izjavo se je g. Joca Jovanović diskvalificiral kot dostojen politik. Naj vpraša g. Dragoljuba Jovanović njega, kako mislijo v Zagrebu o delu zemljoradnikov v skupščini.«

»Iz objave, ki jo je kabinet ministra notranjih del poslal beograjski »Politiki«, doznavam, da sem obtožen za ono, kar sem pisal in govoril. Veseli me, če je to res. Ta obtožba je prišla kakor nalašč. Prosil bi samo merodajne faktore, da se z obtožbo ne umaknejo. Bil sem v Avstriji obtožen za svoje izjave in govore in to je najboljši dokaz, da imamo danes isti režim, kakor smo ga imeli v Avstriji, samo da je bolj prostaška.«

»Korošec« Slovenec, lansira od časa do časa vesti o akciji desničarjev v samostojni demokratski stranki da bi priklri razdor v svoji lastni stranki. Povod za te vesti mi je dal prihod poslanca dr. Svetislava Popovića v Ljubljano in njegovo prisovanje na seji eksekutivne SDS v Ljubljani. Kako bedasto je pisanje »Slovenca«, se vidi tudi brez tega, da v isti vesti prikazuje dr. Svetislava Popovića kot protivnika hrvatske seljaške stranke. Toda v sremski oblasti, kjer je dr. Popović nosilec liste, vlada

najintimnejše sodelovanje med hrvatsko seljačko in samostojno demokratsko stranko. Obstoja celo skupna organizacija in skupen klub občinskih poslancev. S takimi izmišljotinami ne more dr. Korošec prikriti dejstva, da se velik del ljudske stranke v Sloveniji postavlja proti srbijanski hegemonistični politiki dr. Korošca, proti njegovemu lakajskemu ponašanju v Beogradu, proti nasilnemu režimu, ki mora uničiti slovenske klerikalce. Ta nasilni režim dr. Korošca se vidi zlasti v tem, da se sistematski udušuje vsak tudi najmanjši delavski pokret. Nedavne dogodke v Zagrebu hoče Koroščeva policija prikazati kot nekako komunistično nevarnost. Komunisti na vsem svetu demonstirajo in protestirajo. Toda drugod se policija ogiba oboroženih spopadov, kadar država ni v opasnosti. Vrše se aretacije delavcev in delavk, šikanirajo jih in maltretirajo z oboroženo silo, dočim oni žele samo izboljšanje svojega materialnega stanja. V poslednjih dneh se je zgodilo celo to, da so aretirali delavke tovarne Bizjak in Drug v Zagrebu zato, ker so odšle z dela, ker jim ni bilo odobreno zaprosilo povišanje plače. Jaz dvigam odločno protest proti takemu preganjanju, narod pa bo znal vztrajati v svoji pravici borbi.«

»Po najnovejših vesteh odhaja minister zunanjih del zopet na daljši odmor, ker da ga je naporno državniško delo v poslednjih mesecih utrudilo. Ako je temu gospodu, ki se gerira kot nekaj srbijanski aristokrat, potreben daljši odmor, naj predloži ostavko. Narodova dolžnost ni, plačevati rento g. Marinkoviću, da bi se mogel voziti v Egipt. Naš narod je tako siromašen, da je treba štediti pri vsaki pari. Dovolj je tega skandala, da imamo dva ministra zunanje politike, ki se izmenjavata v odpočivanju.«

Današnja seja Narodne skupščine

Ratifikacija trgovinske pogodbe z Avstrijo. — Seje bodo zopet odgojene.

— Beograd, 10. novembra. Današnja seja Narodne skupščine je bila sklicana sicer že za 9. uro, toda pričela je šele malo pred 11., ker vladni poslanci klub rotnju in grožnjam ne prihajajo redno k sejam. Tudi Koroščeva vlada je začela posnemati Veljo Vukičevića in dosledno briksira seje Narodne skupščine. Danes sta »dežurala« samo minister socijalne politike Barić in trgovinski minister dr. Spaho, ki se seji že ni mogel izogniti, ker so bile na dnevnem redu zadeve njegovega resora.

Pri čitanju zapisnika je zahteval besedo Nastas Petrović in je v svojem govoru ostro kritiziral malomarnost skupščinskih tajnikov, ki vodijo zapisnike skrajno površno in nepopolno. Njegov včerajšnji protest radi nepravilnega glasovanja v zapisniku sploh ni zabeležen.

Med drugim je poročal predsednik, da je vlada predložila Narodni skupščini v ratifikacijo dodatno pogodbo k trgovinski pogodbi z Avstrijo, nadalje konvencijo o vzajemni pravni zaščiti in naknadnemu spo-

razumu med Jugoslavijo in Italijo o izvrševanju pravnih konvencij. Vlada zahteva za vse te pogodbe najnost.

Skupščina je nato prešla na dnevni red ter po kratkem ekspoziju ministra dr. Spaha odobrila trgovinsko pogodbo z Avstrijo. Dr. Spaho je v svojem ekspoziju naglašal, da je vlado pri sklepanju te pogodbe vodila želja, odpreti domačemu gospodarstvu nova tržišča. Ta namen je pogodba v veliki meri dosegla. Pri glasovanju je bila pogodba soglasno odobrena. Nato so bile odobrene še razne konvencije z Madžarsko, ki jih je predložila vlada pred par dnevi. Seja ob 13.30 se traja.

Seje skupščine bodo brzkone zopet odgojene. V ponedeljek se sestane plenum finančnega odbora, ki bo najprej izvolil sekcijo za prošnje in pritožbe, nato pa bo razpravljal o uredbi glede pomoči v slučaju elementarnih nezd in o uredbi glede dnevnice državnim uradnikom na službenem potovanju.

Vlada kmečke demokracije v Rumuniji

Nova vlada bo danes prevzela posle, takoj razpustila parlament in razpisala nove volitve.

Bukarešta, 10. novembra. Včeraj popoldne je bil predsednik Maniu pozvan v avdienco in regentski svet mu je, upoštevajoč nasvet Titulescu, poveril mandat za sestavo nove vlade Narodne kmetijske stranke.

Maniu je tako po svojem povratku iz avdienco sklical sejo vodstva svoje stranke, na kateri je bila sestavljena ministrska lista. Obenem je bilo sklenjeno, da izda strankino vodstvo na narod proglas, v katerem bo podčrtalo zmago in uspeh dolgotrajne, a vztrajne borbe.

Danes popoldne ob 10.15 je bil Maniu ponovo sprejet v avdienco ter je pri tej priliki predložil regentskemu svetu sledečo listo nove vlade:

Ministrski predsednik in notranji minister: Maniu; zunanje zadeve: Vajda Vojvod; poljedelstvo: John Mihalage; finance: Mihail Popović; trgovina in promet: Virgij Madgear; pravosodje: Grigov Julian; prosveta: Sever Pocu; delovni minister: Raduceanu; javna dela: Panhilapu. Kot pomočnik ministrskemu predsedniku in notranjemu ministru bo pridružen državni podtajnik dr. Lugoanu.

Regentski svet je listo odobril, tako da bo nova vlada danes popoldne ob 4. položila prisego.

Današnji listi poročajo nekatere podrobnosti iz programa nove vlade. Maniu namerava v roku 30 dni izvesti nove volitve, 8 dni po volitvah pa se bo že sestaj novi parlament, ki bo rešil vprašanje inozemskega posojila in stabilizacije romunske valute. Prvi ukrep vlade bo odprava vseh cenzur in omejitev državljanske svobode. Volitve se naj vrše strogo po zakonu, vendar pa bo vlada z vsemi sredstvi skrbela za to, da bodo volitve v vsakem oziru svobodne in res pravi izraz volje naroda.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA. Ljubljanska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Berlin 0 do 13.565, Budimpešta 0 — 9.93, Curih 1095.6, Dunaj 8.0109, London 276.12, Newyork 56.95, Pariz 222.42, Praga 168.77, Trst 298.

ZAGREBSKA BORZA. Zagrebska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Berlin 13.565, Curih 1095.6, Dunaj 8.0109, London 276.12, Newyork 56.95, Pariz 222.42, Praga 168.77.

INOZEMSKA BORZE. Curih. Beograd 9.1275, London 25.1925, Newyork 519.60, Pariz 20.295, Milan 27.21, Berlin 123.72, Dunaj 73.01, Praga 15.3975, Bukarešta 3.18, Budimpešta 90.53.

Podružnica „Slov. Naroda“ v Celju

se nahaja sedaj:

Kocenova ulica št. 2

Sprejema: male oglase, inserate ter vse druge objave v priročniku.

Naročniki

Daje naslove in druge informacije oglasov.

Slovenska industrija proti navijanju davkov

Zanimiva spomenica Zveze industrijcev na slovenskem ozemlju kraljevine SHS, poslana oblastnemu odboru v zadevi novega proračuna.

Zveza industrijcev na slovenskem ozemlju kraljevine SHS v Ljubljani je poslala ljubljanski oblastni skupščini v zadevi proračuna za l. 1929. sledečo spomenico:

Čast nam je sporočiti visoki skupščini naše stvarne izjave k predlogu proračuna ljubljanske oblasti za leto 1929, proseč, da se pravočasno izroči finančnemu odboru, ki naj naklonjeno upošteva naše upravičene pritožbe.

Mi smo šele te dni prejeli besedilo predlaganega proračuna obeh slovenskih oblasti. V tako kratkem času nismo mogli na drobno proučiti teh elaboratov, zlasti ne moremo presoditi, v koliko, da so nameravani izdatki dejansko nujni ter sprito sedanega težavnega gospodarskega položaja mogoči in dopustni. Očividno se v proračunu ljubljanske oblasti favorizirajo interesi kmetijske dela prebivalstva. Mi bi temu ne ugovarjali, ker je prosperanje poljedelstva med najvažnejšimi pogoji za obče blagostanje. Naša dolžnost pa je, da obvarujemo industrijo v Sloveniji predvelike obremenitve po oblastnih davstvih. Vsa naša industrija, vsaj pa pretežna večina industrijskih podjetij, se nahaja v težkih prilikah, in skoraj se je bati opasnih gospodarskih perturbacij. Opozorjamo le na nedogledno škodo, ki je letos rastala naši produkciji po pomanjkanju vagonov, po naglem in nezadržnem propadanju železniškega prometa!

Predlog ljubljanskega oblastnega proračuna dosega v prenehanju stopnjevanju večino Din 74.048.306.—, tedaj napram lanskoletnemu proračunu več za Din 26.017.463, to je za 54 odstotkov. Istočasno so se povečali predvideni dohodki iz oblastnih davstvih od Din 20.768.888 na visoko postavko Din 25.785.155. Dasi pa tvori daleko največjo postavko oblastna doklada k državi trošarin na vino, vsebuje proračun vendar celo vrsto novih oblastnih davstvih. Obenem pa so pridržane in deloma celo povišane tudi take davščine, proti katerim smo se lani upravičeno borili.

Mi smo se lani izrekli proti 25 odstotni dokladi na pridobitino po II. poglavju, ker da so družbe, zavezane javnemu polaganju računov, že čezmerno obdavčene in ker ne gre naložiti jim se oblastne doklade v najvišjem maksimalnem iznosu. Ta doklada je v letošnjem proračunu še povišana na 30 odstotkov, tedaj preko dovoljenega zakonskega maksima. Najti se mora možnost znižati to doklado na znošno izmero. Vsekakor pa je prekoračenje zakonitega maksima nemogoče.

Na novo je uvedena oblastna doklada k državnemu davku na dohodek od podjetij, obratov in poklicov. Ta davek ni istoveten s prejšnjo občo pridobitino, marev nadomestila že v davčni osnovi tudi dohodnino, katere je bila doslej prost avtonomnih doklad. Zato bi se niti osnovni davek ne smel v celoti obremeniti s 25 odstotno oblastno doklado, marveč naj bi se stopnja te doklade vsaj primerno znižala.

Državni davek na dohodek od nesamostalnega dela in poklica je v bistvu istoveten z dosedanjim dohodnino, na katero se niso nalogale avtonomne doklade. Mi smo prebrani, da je 30 odstotna oblastna doklada k temu davku nepravilna in moramo zlasti protestirati proti tako visoki odmeri. Glade oblastnih trošarin na alkoholne tekočine moramo povdariti, da ne gre onemogočiti produkcijo piva s prohibitivno trošarino, dočim se v deželi konsumirajo neomejene količine žganja iz trošarine proste žganjake. Zato predlagamo: da se trošarina na pivo znižaj na dopustno izmero; nadalje pa da se oblastnimi dokladami izenači trošarina na vse

vrate alkohola vključno podeželsko žganjake. Tudi se mora zagotoviti enakost trošarske obremenitve v vsaj državi, vsaj pa v neposredno sosednih oblasteh, da se tako ukloni tihotapstvo.

Predlog proračuna mariborske in ljubljanske oblasti uvaja kot novum oblastno davščino na zaposlitev inozemskih uslužbenec. Ta postavka se zdi na prvi pogled simpatična, ker moramo vsi žeteli, da se v tuzemskih podjetjih zaposlujejo domači nameščenci in delavci in le izjemoma oni tuji strokovnjaki, ki so za dotične obrate res neobhodno potrebni. Po drugi strani vemo, da je številno inozemcev v naših krajih razmeroma majhno in daleko manjše, nego v drugih pokrajinah Kraljevine. V pretežni večini slučajev se pri nas v Sloveniji zaposlujejo le taki inozemski specialisti, ki se ne morejo nadomestiti z domačini. Dokler želimo ustanovitev industrijskih podjetij, za katere ni domačih izkušenih strokovnjakov, se ne sme zabraniti zaposlitev tujih moči. Tudi moramo dovoliti tujemu denarju, da ima v podjetju svojega zaupnika, sicer pridemo na glas ksenofobije in se nas bo tuji denar izogibal. Pomisliti pa je, da je nemerno več Slovencev zaposlenih v tujini, nego je tujcev pri nas, in še vedno gre mnogo naših ljudi v tujino po zaslužek. Bati se je, da se ne uporabijo proti njim represalije. Mi smo mnenja, da so težkoče in sitnosti, ki jih do sedaj delamo inozemskim zaposlenim in radi njih tudi našim narodnim podjetjem, že kar zadostne.

Po vsem tem predlagamo: da se oblastna davščina na zaposlitev inozemskih uslužbenec vrta iz proračuna.

Vsa slovenska industrija je lani, oziroma meseca januarja 1928 soglasno protiročilo proti oblastni davščini na električni tok v mariborski oblasti in proti oblastni trošarini na premog v ljubljanski oblasti. Takrat se je povdarjalo, da se nikdar ne smejo obdavčiti viri energije, niti poglavitve sirovine in potrebščine industrijske produkcije. Tudi se nam je takrat obetalo, da se bo v bodoče naše stalnice uvaževale.

Nazvlic temu vsebuje letošnji proračun ljubljanske oblasti zopet trošarino na potrošnjo premogeta, če tudi v znižani izmeri Din 300.000. Mi bi bili res hvaležni, če bi visoka oblastna skupščina to postavko izbrala iz proračuna, ker je ona izraz neke neprijaznosti napram industriji, kakor po drugi strani nepravilno obremenjuje konzumente premogeta za hišno kurjavo. V tem smislu predlagamo: da se oblastna trošarina na potrošnjo premogeta briše iz proračuna.

Pri tej priliki moramo ponoviti one zahteve, ki jih je zaradi lanskega proračuna priglasila vsa industrija Kraljevine in ki so bile v obliki resolucij sklenjene najprej na izredni glavni skupščini Zveze industrijcev z dne 1. februarja 1928, potem na XI. centralnem zboru industrijskih korporacij z dne 9. in 10. maja 1928 v Beogradu in zopet na VI. redovnem godišnjem kongresu privrednih komora i organizacija z dne 8. in 9. septembra 1928. Na vseh teh zborovanjih se je zahteval nov zakon o uredbi fiskalnih dohodkov samoupravnih teles, ki naj skrbi za čim enakomernejšo porazdelitev avtonomnih fiskalnih davstvih v vseh delih kraljevine ter v pravilnem razmerju k davčni moči posrednih gospodarskih panog. V tem smislu bi morala država upravljati poglavite davčne vrste in odstope samoupravnim telesom tangente svojih dohodkov iz teh davkov, dočim naj samoupravna telesa regulirajo in opravljajo davščine lokalnega značaja na osnovi okvirnih državnih zakonov.

Nadalje je Radojčičeva opisala vse podrobnosti legla nemorale v tej kavarni, kako ji je dajal lastnik kavarne navodila, katerega gosta sme pustiti v sobice itd. Cene v separejih so bile 120 odst. večje nego sicer v kavarni. Arretiranka je izjavila, da je bila samo enkrat v tem separeju z nekim gospodom, sicer je hodila z njimi drugam. Morala sem zanesku 300 Din nistem mogla živeti.

V »Kazinu« se se dogajale ravno take orgije, kakor v »Turški kavarni«. Natakarka Mica Miklavčič je prišla večkrat iz »Kazina« po prostitutke v »Turško kavarno« in jih je odvedla v svoj lokal, kjer je bilo povpraševanje po njih veliko. Nekoč je bila pri Radojčičevi prostitutka Viktorija Lovrič. Natakarka iz »Kazina« je prišla knjej in ji zašepetala na uho: Pridi k nam, imam gosta, ki je »bomba«. Tudi služkinja Bara Jojič je izpovedala, da je natakarka iz »Kazina« večkrat prišla po prostitutke v »Turško kavarno«, da bi ustregla gostom. Priznala je tudi, da je sama bila vedno gostom na razpolago, kadar je bilo potrebno.

Po tem zasljanju je policija ponovila racijo v obeh lokalih dne 27. p. m. Arretirala je nekaj prostitutk, ki so vse izpovedale, da so izjave Radojčičeve in Jojičeve resnične. Prostitutka Angela

Kuznik je policiji odkrila strašno razvratno življenje in orgije gostov in osebja v Turški kavarni in Kazinu. Angela Kuznik je iz Trbovelj in je nezakonska hči neke Marje Rožnik. Živel je nad leto dni od prostitucije v teh lokalih. Opisala je podrobnosti vseh orgij, ki so se tu godile in za katere sta vedela lastnika in jih celo gledala. Policija je aretirala še natakarko Mico Miklavčič in oba lastnika lokalov Reherja in Gluhiniča. Tudi Miklavčičeva je Slovenka in stara 26 let. Natakarka ni priznala, česar jo dolži policija. Istotako je vse tajil lastnik kavarne 50letni Gluhinič. Izjavil je, da so se prostitutke samo osvetile in se zlagale, ker jih je zapodil iz svojega lokala ter so morale oditi v kavarno Reherja, s katerim je on sprt. Reher da jih je naščuval, da so blatile njega in njegovo osebo. Arretirani Reher je iz Gradca in je tudi vse tajil, češ da ni vedel, kaj se godi v separejih. Policija ni mogla zaslišati številnih prostitutk, ki so zahajale v te lokale, ker so večinoma Slovenke in se nahajajo v Sloveniji po zaporih ali bolnicah. Nekaj aretiranih veselih deklic je pa oddala v bolnico, ker so bile nevarno okužene. Druge je pridržala v zaporu in uvedla preiskavo.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Se o tragediji letalca Sirovice. — Splitski čudak. — Grozen zločin.

Že včeraj smo poročali o strašni letalski nesreči v Novem Sadu, zaradi katere je še danes razburjeno vse mesto. Ponesrečen letalec se piše Miloš Sirovica in je bil po činu narednik in ne poročnik, kakor so prvotno pomotoma poročali. Ugotovljeno je, da je narednik izkoristil trenutek, ko se je mehanik Gjurčić oddaljil in je odletel sam z letalom tipa »Breguet«. Imel je namen izvršiti samomor z letalom, v katerem je vabil in letal kot letalski narednik. Z njim v letalu ni bila ponesrečena Zofija Popadičeva, kakor se je to prvotno mislilo. Učenka trgovske akademije je bila le žrtev strašne letalske nesreče. Zofija je težko ranjena. Zdrboljeni ima obe roki, poleg tega pa globoko rane po vsem životu. Zofija ima sploh smolo. Že ko je bila čisto majhna, jo je nekoč povozil voz, pozneje pa avtomobil. Vedno je pa imela toliko sreče v nesreči, da je okrevala. Čudno pa je, da je Zofija izjavila v bolnici, ko se je zavedla, da je bila v letalu z narednikom Sirovico. Po izjavi vojaških oblasti pa to ni res. Morda vojaške oblasti iz kakršnega koli vzroka nočejo povedati resnice tem bolj, ker je strogo prepovedano letalskemu osebju jemati s seboj na poletie civilne osebe. Drugi zopet trdi, da Popadičeva ni bila v letalu, temveč je tako izjavila v hipni zmedenosti, ker si je pretresla možgane in ni vedela, kaj govori, ko se je zavedla. Mestna občina v Novem Sadu je že poslala letalskemu poveljstvu prošnjo, naj prepove vsako letanje nad mestom. Letalsko poveljstvo je uvedlo preiskavo in je ugotovilo, da je narednik Sirovica res izvršil samomor na strašen in nenavaden način. Pred dnevi je namreč oklohtal nekega vojaka in bi moral priti v disciplinarno preiskavo. Javil se je svojim predstojnikom in skušal doseči oprostitev. Ker so ga zavrnili, je izjavil, da ga nihče več ne bo videl. Ob 11.30 uri je dobil nalogo, da preizkusi letalo tipa »Breguet 19«. Med letom naj bi napravil dva loopinga. Sirovica je pa v zraku delal razen številnih loopingov še druge nevarne akrobacije. Enkrat se je celo spustil z motorjem v polnem teku navpično navzdol. Letalski strokovnjaki trdi, da je to dokaz, da se je hotel ubiti. Na krila namreč močno pritiska zrak, kadar se letalo obrne navpično navzdol. Krila vzdrže tak zračni pritisk le težko, če je motor v teh legi popolnoma ustavljen, ne morejo pa vzdržati povečanega pritiska. Če letalo zenejo pri tem še motorji. Drugače je bil Sirovica vreden in odličen, že večkrat odlikovan pilot.

Split ima senzacijo nekega Ozretiča, ki je hotel postati svetski kolesar. Mož je mislil, da postane v kratkem slaven in znan po vsem svetu, ker je odnesel nekaj zmag na lokalnih tekmah splitskega kolesarskega in motociklističnega kluba. Pozneje se je izkazalo, da so še sposobnejši, nego je on, ki so ga na velikih tekmah z lahkoto porazili. To je čudaka še podžgalo in ga navdušilo, da je začel še bolj pridno trenirati na kolesu. Treniral je okoli Baiaumontovega spomenika v Splitu. Kolesarski sport ga je tako prevzel, da kolesarskega dresa sploh ni slekel. V njem je celo spal in opravljal druge posele. Po ulicah se je kazal samo v kolesarski obleki. Nekega dne se je odpravil na kolesu v Pariz, da bi si pribral v Parizu slavo in čast. Vrnil se je zopet v Split in zahteval od očeta, naj mu izroči dedščino, da bo porabil denar za dosego svojih ciljev. Rekel je, da se bo popolnoma posvetil kolesarstvu. Ker mu oče ni hotel izročiti posestva, mu je čudaški sin porezal vse trte v vinogradu. Oče je nato čudaškega sina odvedel v blaznico v Šibenik. Njegov brat je pa dosegel, da so ga izpustili iz norišnice. Slednjič je oče čudaškega sina izročil policiji, ki ga je znova vtaknila v umbolnico.

V vasi Bogumilji v Južni Srbiji so odkrili pred dnevi slučajno grozen zločin, čigar žrtev je postala pred letom dni

cela družina. Pastirski psi so izkopali na nekem travniku kosti in jih grizli. Pastirjem so se kosti zdele sumljive in so prijavili zadevo orožniški postaji. Uvedena je bila preiskava, ki je dosegla, da izvirajo kosti od človeških trupel. Komisija je ugotovila, da so bila na travniku zakopana tri človeška trupla. Treba je bilo ugotoviti identiteto teh žrtev. Naposled so orožniki odkrili strašen umor, ki je zahteval življenje cele družine. L. 1918 se je namreč seljak Peter Bošković sprl z očetom in mlajšim bratom in je odšel po svetu s trebuhom za kruhom. V Beogradu je spoznal neko ne baš pošteno žensko in se z njo poročil. Dobil je leto pozneje potomo in se vrnil z ženo v rojstni kraj, ker v Beogradu ni našel zasluzka. Boškoviću so pa bili oče, mlajši brat in njegova žena na poti in zato je premišljeval, kako bi se jih znebil. Nekedne dne leta 1927 je Bošković ubil na polju očeta in brata ter ju zakopal na njivi. Ko je prišel domov, je zadržal še bratovo ženo. Bošković je zločin priznal.

Pismo iz Zasavja

Litija, 9. novembra.

Zaradi pustega in deževnega vremena, ki že nagaja skoraj mesec dni se posebno nalive zadnjih dni vzdignili Savo nad običajno višino. Nastopajoča poplava je naredila zopet škodo našemu kmetu v Zasavju.

Narastla reka je pobrala med potjo precej lesa, ki ga niso prebivalci nenadajoč se vednega porasta — pravčasno spravili iz nevarne vodne bližine. Blatno valovje je valilo seboj lesa in hlodov najrazličnejših dolžin in debelin, ki pa je prišel prav nekaterim mladencem, ki so ga nižje ob savskem bregu lovili. Razpenjena vodna masa je prestopila čez breg, ni pa naredila večje škode, ker so njive že prazne. Vodna površina je sicer včeraj in danes padla in je upati, da ne bo nikake večje poplave.

Ta teden sta se pripetila v naš kraj dva ptička, ki spadata v varno zavetje, in sta tudi našla domovanje v državni palači.

V neko gostinjo pri kolodvoru je prišlo popotno človeče, ki je iskalo ugodne prilike, da bi se okoristilo s tujo lastnino. Ko je mož zapuščal gostinjo, so opazili, da je zamenjal svoj stari klobuk za novega gospodarjevega. Za kradovcem je stopil eden izmed domačin, ki je gopejal k orožnikom. Tam so pa spoznali, da tiči pod ukradenim klobukom pohajč, ki ga iščejo naše oblasti radi nekih podobnih grehov. Mož je hotel med potjo s pokradnimi kosi obleke spremeniti svojo zunanost, da bi lažje zmešal štrno zasledovalcem. Zdal sta pa že prišla oba v prave roke: klobuk in njegov oboževatelj, ki uživa rčet na litjskem sodišču.

Litjski orožniki pa so sprejeli v tem tednu še enega opasnega varovanca. Iz Dolenskega se je pripeljal na ukradenem kolesu neki Jakob Sirk, ki je hotel tuje kolo zbrantati v Litiji! Mož je naročil likof, s katerim je hotel zaliti kupčijo, pa so mu jo razdrli orožniki, ki so že slišali med tem o sumljivem kolesarju. S kupčijo ni bilo potem seveda nič. Sirk je prišel ob kolo in svobodo in je zdaj v luknji.

Odbor Jugoslovenske Matice v Letiji je posvetil nedeljo 11. tm, našim neodrešenim bratom, ki ječe pod italijanskim bičem. Zalna prosava rapalske pogodbe se bo vršila v Litiji in v okoliški vasi v Smartnem. S sodelovanjem vseh organizacij v okolišu bo predaval delegat pokrajinskega odbora J.M. iz Ljubljane in sicer dopoldne ob 11. v šmarskem Katoliškem domu, ob 20. pa v litjskem Sokolskem domu. Ves ta teden se že prodaja po hišah brošura »Istra kliče«, v nedeljo pa se bo vršil nabiralni dan, kjer se bodo kosale v marljivosti naše pridne gospodične. V protest proti nečutenemu fašistovskemu terorju nad našimi rojaki naj da vsakdo dar po svoji premoženjski moči. Litija se je z okolico Gradca in Smartna vedno kavalirsko odrezala, kadar je šlo za naše neosvojene brate, in se bo gotovo tudi to pot.

Beleznica

KOLENDAR.

Danes: Sobota, 10. novembra 1928; katoličani: Andrej; pravoslavni: 28. oktobra, Arsenije.

Jutri: Nedelja, 11. novembra; katoličani: Martin, pravoslavni: 29. oktobra, Anastasije.

DANASNJE PRIREDITVE

Drama: »Zupan stilmondski« ob 15. in ob 20. »Dobri vojak Švejk«.

Opera: »Boccaccio«.

Kino Matica: »Tajnosti Orijenta«.

Kino Ideal: »Dva mokra junaka«.

Martinov večer društva »Soča« v Mestnem domu.

Predavanje prof. Blondela ob 18. na univerzi.

PRIREDITVE V NEDELJO.

Drama: Ob 15. »Modri osliček«; ob 20. »Kukuli«.

Opera: »Trubadur«.

Kino Matica: »Tajnosti Orijenta«.

Kino Ideal: »Dva mokra junaka«.

Predavanje ZKD: Ob 11. dopoldne v Matici; Ludvig van Beethoven«.

Mladinski koncert »Ljubljanskega Zvon« v Unionu.

Prvenstvena tekma Slovan — Jadran in Slavija — Svoboda na igrišču Ilirije.

Iz ljubljanske kronike

Danes dopoldna okoli 11.30 se je pripetila v hotelu »Union« težka nesreča, na las podobna oni, ki se je pred pol leta pripetila v lokalni železničarske nabavljalne zadruge na gorenskem kolodvoru in kjer se je smrtno potopel neki 16 letni mladenič. K sreči to pot nesreča ni bila smrtna.

Okoli 11.30 je stopil k dvigalu v tretjem nadstropju hotela Union 34letni sluga Matija Osterman. Ni znan, ali je imel pri dvigalu kak opravke ali ga je gnala tja samo radovednost. Pomolil je glavo čez ograjo in ni opazil, da se dvigalo premika. V naslednjem trenutku ga je dvigalo zgrabilo in stisnilo za vrat. Nesrečnik je glasno kriknil in omahnil na tla. Nesrečo so takoj opazili uslužbenci, ki so Ostermanu priskočili na pomoč. Nesrečnik je bil že nezavesten in kri mu je tekla iz ust. Uslužbenci so ga zaželi obujati z umetnim dihanjem, obenem pa pozvali v hiši stanujočega dr. Zajca na pomoč. Zdravnik je ponesrečencu nudil prvo pomoč, poškodba pa je bila zelo težka in zato je odredil, da takoj pokličejo rešilno postajo. Ostermana so z rešilnim vozom prepeljali v bolnico. Bil je sicer še živ, toda zavedel se ni.

Osterman je bil sluga v »Unionu« in pri dvigalu ni imel opravka. Kot rečeno je menda iz radovednosti stopil k dvigalu, ni pa izključeno, da je v zadnjem trenutku, ko se je dvigalo že pomikalo, položil nanj kak kovček. Dvigalo funkcioniralo brezhibno in je nesrečo pripisati zgolj naključju, deloma pa Ostermanovi nepravilnosti.

Razburljiv prizor se je danes dopoldne med 8. in 9. odigral na Poljanskem nasipu. Tam je v naraslo in kalno Ljubljano in sicer za novimi mestnimi hišami skočila neka ženska. Bila je žena železniškega uradnika iz Zidanega mosta Marija M. Ko je samorilko opazil neki mladenič, je skočil za njo v vodo in posrečilo se mu je potegniti jo iz vode na travnati otok sredi Ljubljane. Očividno so medtem obvestili rešilno postajo. Kmalu so prispeli člani rešilne postaje z lestvami in vrvmi in potegnili so oba čez skarpo na suho. Marijo M. so prepeljali v bolnico. Zakaj je hotela v smrt, ni znano, zdi se pa, da so bile krive rodbinske razmere.

Pri ljubljanski trdnji »Oblašnica Ilirija« je bil že nad leto dni uslužben Engelbert Dirnplatz. Mož si je znal pridobiti zapužanje, ki ga je pa za časa svojega bivanja v Mariboru zabil in te dni je z večjim zneskom, ki ga je prejel za prodano blago, pobegnil v inozemstvo. Baj je oškodoval ljubljansko in več mariborskih trdnj za več 100.000 Din, poleg tega je tudi pri nekem denarnem zavodu vnovič menico na 20.000 Din Baj je jo mož preko Gradca popihal na Dunaj, od tu pa namerava odrediti v Argentini. Mariborska policija je o lopovu in njegovih pustolovšinah takoj obvestila graško in dunajsko, graška policija pa je brezlično obvestila vsa nemška pristanišča in prometna društva, tako da Dirnplatz najbrž ne bo mogel v Argentino.

Tajnosti Orijenta

(Premijera v Elitnem kinu Matica.)

Delo bajne lepote, polno pravilnega čara, toda kljub temu izredno živahno in napete vsebine. Takoj pri početku se pozna spretna roka znanega režiserja Aleksandra Volkova, umetnika, ki nam je ustvaril nepozabni film »Casanova«.

Fabula je vzeta od številnih pravljic iz »Tisoč in ene noči«. Središče dejanja je ubogi čevljarček Ali, ki je prišel nekega dne v posest čarobne piščalke, se odmaknil iz revščine tega sveta, ušel zasledovanju svoje sitne »boljše polovice« in dospel v bajno lepo deželo, v carstvo sultanovo. Na dvoru ga sprejmejo z vsemi častmi, ker ga smatrajo za imenitnega bogatega princa. Mešal je štrne vsem mogočim spletkarjem in spravil celo stvar tako daleč, da so ga koncem koncov razkrinkali in obsojili na vešala. Slednjič si je izprosil zadnjo milost, da sme še enkrat zapiskati na svojo piščalko in ko mu je bilo to ugodeno, je pričelo vse okrog njega rjavati v divjem plasu. Plesali so vojaki, vsi dvorjani, konji, palače, skratka, vse svet. Šele krepka zaščitna zakonske »Ksantipe« je napravila konec vrtoglavu rajanju in lepim sanjam čevljarčka Alija.

Film je omamljiva melodija slik in scen najbogatjega razkošja. Tako ogromne množice sodelujočih, takega bleksa in stija orientalskega čara v nemškem filmu še nismo videli. Tajnost haremskih sladkosti, ljubavne naslade, pravilni čar in vse to podano s prirščnim humorjem in bujno fantazijo!

V glavnih vlogah vidimo našega rojaka Svetislava Petroviča kot pravilnega princa. Sultanova favoritinja je Marcella Albani, lepa po postavi in prvovrstna v svoji vlogi. In istotako so tudi še vse ostale umetniške sile, ki nastopajo v tem lepem filmu, ki je delo nemške produkcije Ufa.

Orgije in razuzdanosti sredi Zagreba

Zagrebska policija je odkrila dva nočna lokala, v katerih so se vsako noč vršile orgije. — Med prostitutkami je bilo baje največ Slovencev.

Zagrebska policija je odkrila dve hiši najrazvratnejše nemorale in prostitucije. Že pred meseci je policija na anonimne prijave postala pozorna na restavracijo »Kazino« in »Turško kavarno«, blizu tukašnjega gledališča. Policija je ugotovila, da lastnika teh dveh hiš oddajata gostom posebne sobe, kjer so se vršile orgije s prostitutkami. Lastnika sta imela najete tudi vsele deklice, ki sta jih prodajala gostom. Policija je stalno nadzorovala oba lokala in je tudi večkrat napravila v vseh prostorih racijo, ki pa ni imela uspeha, ker je bilo kavarniško osebje skrajno pazljivo tako, da policija ni mogla dobiti zadostnih dokazov, da bi vložila proti lastnikoma tožbo in ju izročila sodišču. Pri neki raciji je policija ujela devotko, ki je izgledala zelo sumljivo. Ta je na stražnici izpovedala razne podrobnosti nemoralnega življenja v »Kazinu« in »Turški kavarni«. Policija je na podlagi te izpovedi prišla še druge prostitutke in tako dobila dokazni material za obtožbo lastnikov lokalov. Restavracija »Kazino«, čije lastnik je nek Pavel Gluhinič, je imela urejena dva separeja. Eden je imel samo dve mizi in dolgo leseno klop, v drugem je pa bil lep dolg in širok divan. Prvi separe je služil za preproste goste, drugi pa za boljše gospodo. Turška kavarna, čije lastnik je neki Anton Reher, je imela tudi dva separeja. V teh

separejih so se odigravale orgije do pozne noči. Lastnika sta jih oddajala gostom, ki so pripeljali s seboj vsele deklice, ali so jih pa poiskali šele v kavarni.

Za vstop v ta legla nemorale lastnika nista zahtevala posebne vsotnine, pač pa sta prodajala vse jedi in pijače najmanj za 100 odstotkov dražje. Gostje pa, ki niso imeli ženske družbe, so plačali običajne cene. Dne 23. p. m. je policija zopet izvršila racijo v sumljivih lokalih na Tuškancu. Tedaj je v »Kazinu« in v »Turški kavarni« aretirala dve devotki, in sicer Marijo Radojčič iz Marjinega Gradca pri Laškem in Barico Jajič iz neke vasi pri Vinkovcih. Prva je stara 24 let in natakarka, druga je pa tri leta starejša in služkinja. Policija je takoj zaslila Marijo Radojčič, ki je bila aretirana v »Turški kavarni«. Izpovedala je, da je v kavarni kot natakarka že od meseca julija. Naštela je celo vrsto veselih deklic, ki so spremljale moške v kavarniške separeje.

Ko so jo vprašali, od kod to ve, je dejala, da so ji same prostitutke povedale. V njih žargonu pravijo, da je bila »bomba«, če je kavalir dobro plačal, ali pa da je bila »lopata«, če se kavalir ni posebno izkazal. Če je pa bil zaslužek srednji, pravijo, da je »puška«. Vse te devotke je puščala Radojčičeva v separeje po nalogu kavarnerja Reherja.

Beli zobje: Chlorodont

Kot zvest pristaš Chlorodonta Vam nepozvano javljam: „Ker rabim že petnajst let Vaše cenjeno sredstvo za nego zob „Chlorodont“ in nikdar nisem rabil drugega sredstva za nego svojih zob, se imam le Chlorodontu zahvaliti, da imam še danes snežnobele zobe. Imam še vse svoje zobe in se nemoreno spominjati zobobolov. Porabim povprečno eno veliko tubo v 4 tednih ter sem si pustil celo v inozemstvo doposlati več tub Chlorodonta, ker ga tam nisem mogel dobiti. Singen, H. G.“ Originalno pismo je shranjeno pri našem notarju. Prepričajte se najprej z nakupom ene tube po Din. 8.—, velika tuba Din. 13.—. Zahtevajte izrečno pristni Chlorodont ter zavračajte vsak nadomestek. Dobiva se povsod. — Leo-Werke A. G. proizvodnja in zastopstvo za Jugoslavijo: Tvorcnice Zlatorog, Maribor.

Kopališče na Ljubljani - ogroženo?

V interesu Ljubljane in njenega prebivalstva je, da se kopališče na Ljubljani ne opusti. — Kopališče bi se moralo samo preurediti.

»Slov. Narod« je poročal v četrtek o nameni obč. sveta ljubljanskega, ki hoče baje opustiti kopališče na Ljubljani in prepustiti kabine stanovanjskemu uradu, da namesti v njih pohištvo deložiranih strank. Ta vest je vzbudila v krogih kopalcev veliko pozornost in namen mestne občine se precej eno-dušno obsoja. Mi hočemo v sledečem osvetliti to zadevo še z nekaterih drugih vidikov ter prosimo zainteresirane stranke, pa tudi strokovnjake, naj zadevo prično javno obravnavati, ker bo velik del ljubljanskega občinstva občutno prizadet, ako se kopališče na Ljubljani ukine brez sočasne in enakovrednega nadomestila.

Ako je res, da noben strokovnjak ne more prevzeti odgovornosti za splav, ki bi se lahko otargel ter ogrožal most čez Gruberjev kanal, je to sicer važna in vsa-ga premisleka vredna okoliščina, ni pa in ne more biti vzrok, da se radi tega kopališče kratkoma opusti.

Potreba kopališča na Ljubljani je za vsakoga, ki si je samo enkrat v pasjih dneh ogledal promet na Ljubljani, izven vsakega dvoma. Štirje do pet čolnarjev komaj zmagojevo prevoz vseh ljudi, ki se hočejo v teh časih kopati v mestnem kopališču. — 300—400 kopalcev dnevno, ob nedeljah tudi do 1000 ljudi se koplje na tem kraju. Med tednom so to večinoma ljudje, ki imajo malo časa in ki jim njihov posel ne dovoljuje voziti se v Medvode, Retče, Laze itd., torej trgovci in obrtniki, ki morajo to zadevo opraviti v 1—2 urah.

Čuje se tudi, da bi bili baje stroški za popravilo splava in ponovno ureditev baze-nov preveliki in da bi se kopališče ne ren-tiralo. K temu moramo pripomniti, da spada ureditev in vzdrževanje kopališč k social-no-političnim nalogom mestne občine, ki v teh primerih seveda ne more in ne sme raču-nati z rentabilnostjo take naprave. Raz-umljivo pa je, da nihče ne zahteva, da se občina radi kopališča znova občutno za-dolži. Ako se kopališče vsled tehničnih zaprek in vsled prevelikih materialnih žrtev ne more vzdrževati v sedanjem obsegu, naj se napravi z razpoložljivim in še po-

rabnim materialom samo maj bazin za otroke, v ostalem pa naj ostane kopališče za plavalce, ki rabijo samo par ugodnih do-stopov (stopnic, zaletnih desk) in se bodo radi zadovoljili s kopeljo v prosti Ljublja-nici.

To se gotovo da napraviti in stroški bo-do minimalni. Res je, da dobimo prihodnjo pomlad v Ljubljani kopališče Ilirije. Toda to kopališče ne more zadostovati za več kot 500 do 1000 kopalcev dnevno. Recimo, da tudi ko-lezija lahko sprejme 200—400 kopalcev dnevno. Kam pa bodo ostali tisoči, ki se hočejo po leti kopati? Na Ljubljani!

Ljubljani je blizu, je dovolj topla, na-glo dosegljiva. Zlasti za južni in jugovzhodni del Ljubljane, pa tudi del Trnovčanov in mnogih ljudi iz centra Ljubljane se hodi kopat v Ljubljani, ker jim to najbolj pri-ja. — Šest let se že kopljejo Ljubljaničani na Ljubljani in število kopalcev ne le, ne pada, temveč stalno in rapidno narašča, kar najbolj dokazuje potrebo tega kopališča.

Kot nadomestilo za kopališče na Ljubljani se nam baje obeta na Savi. Toda naj nam bo dovoljeno, da smo nekoliko skeptični. Kopališče na Savi po našem mnenju še ne bo gotovo tako hitro, gotovo pa ne do prihodnje kopalne sezone. In če bo tudi kopališče gotovo, ali bo mestna ob-čina sočasno razpolagala s 6—8 avtobusi, ki bi morali izključno vzdrževati promet med Ljubljano in Savo ob tem času? Po-leg tega pa bo za prebivalce južnega in ju-govzhodnega dela Ljubljane še vedno Sa-va zelo oddaljena, neglede na stroške, ki bodo radi vožnje in vstopnine precej ob-šutni, če ne za večino našega prebivalstva sploh nezmagljivi.

Ljubljana ima 60.000 prebivalcev. V in-teresu higijene je, da se jih vsaj polovica vsak dan po leti koplje, tako da se v dveh dnevih izvrste vsi. Da pa se bo to moglo vršiti, potrebujemo vsa že obstoječa kopa-lišča in še par novih. Zato nam ne uničite kopališč, temveč izpopolnite obstoječe in gradite nova!

Ali naj res nazadujemo?!

A. B.

Dihur namesto ženina v pasti

Iz življenja naše ljudske pisateljice Manice Komanove. — Ma-nica je vozila v mladih letih mleko v Ljubljano. — Iz naroda za narod.

Sokolski gledališki oder v Radovljici pod vodstvom g. Špicerja vpripori roman-tični igralec »Prisega o polnočju«, ki ki ga je spisala naša pisateljica Manica Koma-nova. Ob tej priliki čutimo prijetno dolžnost, da se spomnimo te naše originalne kulturne delavke, čeprav ga menda ni človeka v Ljubljani in tudi drugod v Sloveniji, ki bi ne poznal Manice Komanove naj si bo osebno kot neprekosljivo družabnico ali pa kot pisateljico, ki nam odkriva z jezikom, iz čigar besed še diši sočna slovenska prst, vso krasoto naše domovine in naših kmetov, posebno še Gorenjske in Gorenjcev.

Manica Komanova je obranila vse svoje darove, kakor ji jih je dala slovenska mati narava in prav ta njena originalnost, do-mačnost in pristnost jo dandanes odklipe pred njenimi številnimi tovariši in glasniki učenosti, v kateri je toliko izumetničenja. Kar napiše Manica Komanova, je kakor vzraslo iz slovenske zemlje. Najraje opi-suje in popisuje naše kmetstvo življenje, ker ve, da je to edino neusahljivi vir prave na-rodne umetnosti, da je slovenska zemlja še rodovitna in da obubožajo tisti, ki hodijo drugam bogastva iskati.

Manica Komanova živi v našem kmetu, zato ga more opisati, kakšen je v resnici, kako misli in čuti, in s tem opisuje, kako mislimo in čutimo mi sami kot sinovi zemi-lje, ki nas je rodila. Manica Komanova piše iz naroda za narod in ravno ta njena zve-stoba narodu, iz katerega je izšla in na ka-terega je ponosna, ji daje moči in vzpod-bude ter jo varuje, da se ne oddalji svojih grudi. Naš urednik se je zgledal pri Manici, da jo pobara o tem in onem, ki bi zanimalo številne njene znanke in prijatelje.

Kako so me odkrili

Manica si je naročila kavo in si prižgala cigareto. Je namreč moderna dama in kadi cigarete kakor Turci.

— Po »kavci« mi diši tudi cigareta, mu je rekla. Rojena sem bila v Vižnarjih pri Ljubljani. Saj me ni nič sram povedati, da je bilo to l. 1880. Ne pomaga nič, gremo že proti Abrahamu. Moj učitelj in dober vzgo-jiitelj je bil Janko Žirovnik, ki še živi v Kranju in mu kar solze stopijo v oči, kadar me vidi. Že tedaj sem imela željo študirati. Seveda bile so te želje. Danes je drugače, danes že vsi študirajo, takrat je pa to bila težka stvar. Tako sem ostala doma, sama sebi prepustena. Zelo rada sem čitala, slo-vnica mi je šla pa že v šoli dobro. Čitala sem seveda skrivaj, seznanila sem se tudi z dijaki, ki so mi posojali knjige srednjih šol. Učili smo se skupaj. Včasih sem že na-

pisala kak članek za »Slov. Narod« bolj ro-doljubne vsebine. Tudi na domačem odru sem se z veseljem in pridnostjo udeležo-vala. Bila sem popolnoma na kmetih. Danes so Vižnarje že na pol gosposke. Mati ni rada videla, da sem tičala vedno v knjigah. Kaj boš olje žgala! me je vedno nahrili-la.

Zvečer, na mesto da bi legla k počitku, sem čitala. Špranje v steni k sosedni sobi, kjer je spala mati, sva pa z dekle zamašili. Nekega dne je pa nastala v vasi mlekar-ska stavka. Mlekarice so se uprle in niso ho-tele voziti v mesto mleka po 9 krajcarjev, kakor je zahteval tedanji župan Ivan Hri-bar. Zahtevalo so za liter 10 krajcarjev. Dobro, bomo pa štrikali, so dejali kmetje in so zastražili vse ceste in odhode v me-sto. Mleko se je pa začelo kisati, stavka je kmetom samo škodila. Zato so pošiljale svoje dekile na skrivaj z mlekom v mesto, sami so pa stali na straži, da bi nobena mlekarica ne peljala »mleko v mesto. To se mi je zdelo tako imenitno, da sem skovala pesmico o kmetih, ki stoje na straži in skr-i-vaj pošiljajo mleko v mesto. Ti zabavljivi verzi so bili prvi in kmalu jih je poznalo Vižnarje in vsa Ljubljana. Obenem z mle-karskim štrajkom je bil dogodek teh dni moja zabavljica. Čitala jo je tudi gdč. Ka-divčeva in se izrazila, da bi me rada spo-znala. Prinesla sem ji pesem. Od tedaj se je Kadivčeva začela zanimati zame in ona me je prav za prav »odkrila«. Jaz sem vozila mleko v Ljubljano, ona mi je pa po-sojala knjige, me vpisala v ženska društva itd.

Moji materi vse to ni bilo prav. Ko sem ji zagotovila, da hodim tudi k maši, je bila malo potolažena.

Na vzpodbudo gdč. Kadivčeve sem ob-javila svoje pesmi v reklamnem listu »Slo-venska gospodinja«. Iz pesnikovanja sem zašla pozneje v prozo. No, ob priliki tudi še zapojem v vezani besedi. Za eno knjižico imam tudi še pesmic. Eno bo še celo Adamič uglasbil in sicer tisto: »Pantje že vriskajo...«

Manica je recitala to pesem kakor malo prej svojo prvo zabavljico na vižnarske stavkujoče mlekarje.

Moja dobrotnica

L. 1904 mi je nekaj šnilo v glavo in ho-tela sem se omožiti. Nekaj ženica v vasi mi je svetovala, naj nastavim na križpotju past, v katero se bo gotovo ujel ženin. Ne vem, kaj mi je bilo takrat in res sem na-stavila past, toda ujel se je dihur namesto ženina. To mi je dalo povod, da sem spi-

sala burko »Kako bi se rada možila«, v ka-teri sem sama igrala glavno vlogo. S to igro sem opozorila nase Ljubljaničane. Ne-kega dne se je pojavila v naši koči gospa Franja Tavčarjeva, ki je postala moja naj-večja dobrotnica in kateri se imam zahvaliti za marsikaj. Tako jo spoštujem in sem ji hvaležna, da ji pravim kar mati. Kmalu na-to sem začela pisati v taktir izhajajoči »Slovenski dom«, ki sem ga pozneje sama urejevala. Pisala sem tudi podlistke itd. V tem času je moj oče oddal hišo ter mislil, da bom kar naprej garala doma.

Ga. Tavčarjeva mi je pa dejala: Ne, Ma-nica, ti si za drugo delo. Toda, kaj bo s tabo, punca. V pisarno te ne moremo po-saditi, ko si tako razgibana...

Ga. Tavčarjeva je dala v časopise oglas, da iščem mesta na kakšni grajsčini ali kaj podobnega. Ko sem ta oglas v kavarni bra-la, me je kar pretreslo. Nerada bi se ločila od domače grude, ki sem jo tako ljubila.

Med tem sem kot kmetso dekle večkrat obiskala arhivarija Aškerc in mu kazala svoje pesmi, katere je pilil in popravljaj. Usoda je hotela, da sedim kot knjižničarka sedaj v istih prostorih v mestnem arhivu, kamor sem nekoč s plahim srcem in trepa-tajoča nosila svoje pesmi.

Z oglasom ni bilo nič in zato sem prišla v pisarno k »Slov. Narodu«. Tu sem bila 5 let. V tem času sem pisala črtice, podlistke in članke za »Slov. Narod«, »Branik«, »Ko-ledar C. M. D.«, »Domovino«, »Kmet-ski list«, »Domača prijateljica«, »Ženski svet«, »Grud«, »Dom« itd. Plače seveda nisem dobila bogve koliko.

Nekega dne mi pa reče moja dobrotnica ga. Tavčarjeva: Manica, ne vem, kaj bo s tabo. Naš oče ne bo vedno živel. Kaj pa, če bi te dali na magistrat?

Bi že šla, sem odgovorila, ko pa ne znam nemški. Nič za to, me je zavrnila ga. Tavčarjeva, nemščina že crka na magi-stratu.

Tako sem dobila mesto v mestnem ar-hivu, kjer sem še danes.

L. 1916 je zagledal luč sveta moj »Šo-pek samostanke«, l. 1923 pa »Narodne pravljice in legende«. Lanj sem pa izdala črtice »Pod mečem«.

Kaj delate zdaj?

Pred meseci sem končala knjigo »Na Gorenjskem je fletno...«, ki je že v tisku in bo izdana prihodnje tedne. Knjiga izide v belo modri knjižnici TKD Atene. Kakor je Janez Trdina napisal bajke in povesti in nam predstavil našega Dolenjca, tako sem skušala predstaviti jaz Gorenjca, njegove sege in navade in vse važne, vesele in žalostne dogodke v njegovem življenju od rojstva do smrti, vraže in coprnje, v kate-re veruje, kako koledujejo, kako vasujejo. Vsi običaji pri preji in pastirjevanju. Ne-davno sem dala prečitati šentjokskemu župniku poglavje o fantovanju in se mi je kar milo storilo Rekel je: To mora človek sam doživeti...

Knjiga bo najbrž zanimiva, posebno v tem času, ko izginjajo ti običaji, ki so pa naivnejše zrcalo našega naroda, ki nam ga pokažejo, kakršen je v dnu duše v res-nici.

Razen tega delam pri vseh ženskih na-rodnih in kulturnih prireditvah, saj veste, kako je. V Ljubljani in po deželi čitam deci in odraslim pravljice. Otroci me prav radi poslušajo, ker jim včasih kaj šaljivega po-vem. Pa tudi odrasli me obrajtajo. Vse mo-je življenje je posvečeno narodu, iz kate-rega izhajam. S hipermodernimi literati se ne pajdašim, zato imam nekako svoj hval-jezen svet, kjer delujem.

»Prisega o polnočju« si je izbrala že ne-ka članica za proslavo svoje 25-letnice v ljubljanski drami. Po tem so pa pozabili na mojo igro. Kaj bi vam pripovedovala, saj veste, kakšne razmere so v našem teatru. Hotela sem dati občinstvu narodno igro, čeprav za popoldanske predstave, ko vedno gonijo le »Marico« in slično. Hotela sem mtudi pokazati našega kmeta, kakršen je, z njegovimi slabimi in dobrimi lastnost-mi. Zlastno je, da ga mešanom nekateri predstavljajo kot neumnega in zaostalega. Naš smet je bistre glave in globok, saj ima-mo že voditelje iz kmetijskega stanu, ki so že pokazali, da niso od muh.

Že v »Sopisku samotark« sem objavila črtico »Prisega o polnočju«, ki sem jo po-zneje dramatisirala. Ko sem bila še otrok, se spominjam, da se je moj oče večkrat pomenkoval s sosedo o nekem Marinovcu iz vasi, ki je imel črne in kodrate lase. Dejal je: Glavo stavim, da je tale Marino-vec cigansko seme. Cigani so namreč tiste čase dostikrat taborili v vasi. Otroci smo jih radi videli in se mešali med nje ter pri-nесли domov od njih samo uši. Pozneje sem očeta vprašala, kaj misli prav za prav o starem Marinovcu. Oče je namignil, da se je kakšno dekle iz vasi najbrž spozbilo z lepim ciganom. Posledica je bil otrok, ki ga je dekle prikrilo in ga potem vtihotapilo v družino.

To mi je torej dalo snov za črtico, po kateri sem pozneje dramatisirala »Prisega o polnočju«.

Tako je kramljal naš urednik z Manico Komanovo v kavarni. Srebrala sta dišečo kavo in pušila cigarete. Kadar je Manica pri volji, ve povedti mnogo zanimivega in to v jedrnatih, šaljivih a pristnih besedah, da jo je veselje poslušati.

Nenadoma je Manica planila: Sedaj sva

se pa naklepeta. Le napišite bolj na ve-selo. Napišite, da hodim okoli vedno vesa-la in zadovoljna in brez klobuka. Saj so mi ga narodne dame nekoč že kupile. Vedno so me zbadale, zakaj ne nosim klobuka. Jaz sem jim rekla: Pa mi ga kupite. In res so mi ga kupile. Komaj sem ga prišla v roke, se mi je precej zdelo, da ne bo za mene. Če pa nosim robec, se mi pa sme-jejo. Zato hodim brez klobuka okoli. Pa tudi moja majka ga. Tavčarjeva je rekla: Ma-nica naj ostane Manica.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

DRAMA.

Sobota, 10. novembra ob 15. uri pop. »Stil-mondski župan«. Dijaška predstava pri zniž. cenah. Izven.

Ob 20. uri zv. »Dobri vojak Švejk«. Izven. Nedelja, 11. nov. ob 15. uri pop. »Modri osliček Miško«, mlad. pred. Izven.

Ob 20. uri zv. »Kukuli«. Izven. Ponedeljek, 12. nov. zaprto.

Torek, 13. nov. »Noblova nagrada«. Red B. Sreda, 14. nov. »Fany, tete, strici itd.« Red C.

OPERA.

Sobota, 10. nov. »Boccaccio«, opereta. Izven. Nedelja, 11. nov. »Trubadur«. Izven. Zniža-ne cene.

Ponedeljek, 12. nov. zaprto. Torek, 13. nov. »Čarobna piščal«. Red A. Sreda, 14. nov. »Oedipus rex«. Iz komične opere. Red D.

SENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER

V soboto, 10. nov.: »Čarodej«.

V nedeljo, 11. nov.: »Čarodej«.

Ljubljanska opera

Stravinskij Igor Fedorovič: Oedipus rex. Osterc Slavko: Iz komične opere. (K sinočnjim premijeram.)

Direktor Polič odpira okna naše opere, da vidi in sliši tudi Ljubljana, kaj se snuje in ustvarja v zunanem glasbenem svetu. »Tri oranje«, »Salome«, »Oedipus rex« in tudi »Iz komične opere« so taka okna, za kaj tudi Polič smatra tradicijo podobno ozračju vedno zaprte hiše. Se nikoli ni ki-pelo tako raznoliko in bujno življenje v glas bi kakor sedaj; iščejo se nove forme, novi izrazi, nove vsebine, stremi za notranjo po-globljenostjo, sodobno duhovnostjo. Vedno je stremenjeje umetnosti za novim, origi-nalnim, modernim izraznim. In zato se vedno eksperimentira, individualnost se uveljavlja močnejše, konservativnost pa se umika korak za korakom. Zato pozdravlja-mo Poličovo stremenje. Pogumno je, ko-ristno in ne ostane brez haska za domačo glasbeno produkcijo. Seveda ne najde od-mena in razumevanja pri širokih plasteh, ki vztrajajo na tradiciji, pri vzgojenem okusu, v ljubezni do starega opernega repertoarja melodičnega in zunanje dramatičnega zna-čaja.

Rus Stravinskij je velik umetnik bogate slovenske duše in francoske erudicije. Uče-nec Rimskega Korsakova, je hodil spocetka po potih ruske tradicije, a imel svoje poseb-nosti v tehniki, govoric in barvi tonov. — Kasneje se je vzgledoval tudi na Schönber-gu, začel pisati primitivno rafinirano melo-diko, odklanjal vsa doslej običajna tonalna razmerja, vsakršen patos, ter pisal ironično, skoraj sadistično muziko. V negaciji je ena najbolj značilnih in še mlajšim kot vz-gled sodobne glasbe služil pojav nove mu-zike,« piše o njem »Dictionary of Modern Music and Musicians«. Tudi tale njegova oratorijska opera bo vzgledna njegovim posnemovalcem, ki pa težko najdejo enako močno tragično snov, kakor je starogrška usodna žaloigra.

»Oedipus rex« se uprizarja že na raznih novostnih odrih, žanje prekipajoče na-vdušen sprejem in obenem strasten odklon. Ljubljana je vendarle med prvimi operni-mi gledališči, ki si je nadelo silno težko na-logo, da uprizarjo to senzacionalno, original-no delo, ki bje tradiciji s pestjo v obraz. Kako jo sprejme naša publika, se pa po-zbake; jasno je, da se repertoar no ne bo držala, ker je za maso preveč nova in glas-beno pretežko dostopna.

Uprizoritev je bila krasna in odlična v vsakem pogledu. Dirigent g. Balatka je do-gnal ogromno nalogo, orkester in moški zbor zaslužita pohvalo v superlativih, kajti opravila sta svojo parta nepričakovano iz-vrstno. Enaka pohvala gre vsem solistom, g. Bettetu, ki izvaja dva ali celo tri par-tije, Marčecu v naslovni vlogi, Banovcu kot pastirju, Rumplju kot vedež in g. Thierry Kavčnikovi kot impozantni kraljici Jokasti. Razlagalec latinskega teksta v novodobni izgovorjavi je bil g. rež. prof. O. Šest. Mo-numentalne dekoracije je v impozantni sili in lepoti izvršil g. akad. slikar Iv. Vavpotič, ko režiser se je iznova izvrstno obnesel g. dir. Polič.

Ostercer skeč »Iz komične opere« je pri-nesel takisto veleokusno urejeno sceno in se je zopet zlasti odklikoval orkester, naj-boljši in najzanimivejši del te glasbene bur-čice. Tekst ni posebno srečen, v glavni ose-bi, ki jo igra g. Povh, nekam sirov in z opetovanjem razbijanem vaz ter s svojim hudcuvanjem neprijeten. — Muzika je du-hovita, polna domisle in humorja, instru-mentacija zelo barvita in sočna, pevski del je primerno lahek in izrazit. Stvarca se je izjavljala gladko in elegantno ter gg. Po-ličevi, Spanovi Janku in Povhetu vse pri-znanje.

Mladina je prejela obe novosti z veliko simpatijo, ostala publika pa je rada prizna-la trud in uspeh vseh sodelujočih. Žal, da je bilo gledališče šibko zasedeno. Fr. G.

V nedeljo 11. t. m. popoldne se v dra-mi ponovi prisrčna pravljica »Modri osli-ček Miško«. Občinstvo prosimo, da si radi lažjega poslovanja pri blagajni vstopnice pravočasno nabavi. Zvečer istega dne se vpripori francoska veseloigra »Kukuli« z go. Nablocko v naslovni vlogi. Obe predstavi (izven abonmaja) režira g. prof. Šest.

Prihodnja premijera v ljubljanski dra-mi bo Tolstega »Živi mrtvec« z g. Rogo-ziom v vlogi Fedje in v režiji g. ravnatelja Golie.

Nedeljska operna predstava. V nede-ljo 11. t. m. zvečer se poje v ljubljanski ope-ri Verdijev »Trubadur« z go. Zinko Vil-fan Kunčevco kot Leonoro. Gospa Vilfano-va je pela Leonoro v terek v draždenski operi z največjim uspehom, katerega ji je priznala tako publika kakor tudi kritika. Ostalo zasedbo te opere smo priobčili v včerajšnji številki. Za to operno predstavo veljajo znižane operne cene.

Kdor se želi dobro zabavati, obenem pa uživati lepo melodijno godbo, naj po-seti danes zvečer ljubljansko opero, kjer se poje Suppejeva klasična opereta »Boccac-cio« v običajni zasedbi.

Gledališki list št. 4. Izšla je 4. številka Gledališkega lista (ureja Ciril Debevec) s to-le vsebino: C. Debevec razmotriva na kratko o prirejanju dijaških predstav. St. Osterc piše o vsebini in slogu svojega mu-zikalnega sketša »Iz komične opere«. Ni-ko Štrifol pojasnjuje Stravinskega oratorij-sko opero »Oedipus rex«, iz Klubudove igre »Krog s kredo« pa je priobčen sklepni prizor v »Zupančičevem prevodu. Gledališki list izhaja dvakrat na mesec in prinaša na osmih straneh razne članke načelnega zna-čaja, poročila o igrancem sporedu, razne no-vice iz gledališkega sveta itd. Posamezna številka stane 3.— Din., celoletna naročnina (20 števk) pa znaša 50 Din. za abonente in diake pa 30.— Din. — Naroča se pri gledališki upravi, napredaj pa je v vseh večjih knjigarnah in pri gledaliških vratar-jih. List našemu občinstvu najtopleje pripo-ročamo.

Koncert vjolinista V. Ječiča. V skoro prazni filharmonični dvorani je včeraj zvečer koncertiral srbski vjolinist Vlastimir Ječič. Ma-loštevilno ljubljansko glasbo lubeče občinstvo je včeraj bilo v dvoru, kam naj gre: ali v opero, kjer sta se dajali dve noviteli, ali v Filhar-monijo. In tako ni bilo ne tu, ne tam polno. Ven-dar pa bi marsikateri rad slišal obole. Kdo ni hotel odstopiti in preložit prireditve, ne vem. — Vlastimir Ječič je mlad vjolinist, menda Šev-čikov učenec, ki polaga pri svoji igri največjo važnost na tehnično plat in to celo v taki meri, da sementar presega meje koncertne dvorane. Šibkejši je v podavanju kantele, v katero ni mogel položiti prav mnogo izrazitosti in toplot-e. Mnogo stvari, ki jih je igral, je nosilo znake improvizacije, tako zlasti n. pr. Kubelikov »Sal-to mortale«, o katerem nisem še nikoli slišal. Prepričan sem, da tiči v Ječiču močan talent, ki se bo pod strogo avtokritiko umetnika v na-daljšem uveljavil. Njegov program je obsegal Corellija, Kjuja, Dohnanija, Baera, Schuberta, Sarasateja in Kubelika. Ječiču so zlasti navzo-či roljaki prirejali tople ovacije. Dodal je še nekaj tere stvari. Na vsak način bi imel dokaj večji uspeh in več ljudi, ako bi svoj koncert prestavi-l na kak drug dan. Ljubljana je za dve istočasni glasbeni prireditvi še premajhna. —

Sentjakobski gledališki oder ponavlja dan-es 10. novembra in jutri 11. novembra vlezan-mljivo detektivsko igro v štirih dejanjih »Čaro-dej«. Mleko napetosti je poskrbel pisatelj tudi za smeh. Postavil je v igro zabavno figuro v osebi prejšnjega kaznenega Samuela Heinricha Hackitta, katerega izborni kreira eden najbolj-sih igralcev Sentjakobskega ansambla g. Gnidov-vec. Pri vseh njegovih nastopih se publika te-meljito nasmee. Posetite predstavo. Vstopnice so v predprodaji v trgovini gos. Petra Šterka nasl. Mloš Karničnik na Starem trgu in od pol 20. ure pri gled. blagajni. Predstava se pričn-točno ob 20. uri.

Simfonični koncert muzike dravske divizijske oblasti. V ponedeljek, dne 19. t. m. priredi višji vojaški kapelnik dr. Josip Čer-in s svojim orkestrom simfonični koncert v proslavo 10letnice našega nacionalnega uje-dinjenja in osvobodjenja. Poleg državne himne bo izvajal orkester dravske div. oblasti tudi violik Paunovičevu Jugoslovensko simfonijo, katero je dr. Čerin z največjim uspehom privrkal javno izvajati na ljubljanskem kon-certu leta 1924. Predprodaja vstopnic za ta koncert bo od torka dalje v Matični knji-garni.

Za koncert pevskega zbora Ljubljans-kega Zvona, ki se vrši v ponedeljek, dne 12. t. m. so vstopnice v predprodaji v Ma-tični knjigarni in sicer ponedeljek od 8—12 ure in od 2—6 ure, od 7. ure dalje pa v pred-veži Unionske koncertne dvorane. Samo ob sebi je umevno, da se vrši predprodaja tudi danes cel dan v Matični knjigarni. Za mladinski koncert, ki se vrši v nedeljo 11. ob pol 11. uri dop. na bo predprodaja v Un-ionski dvorani od pol 10. ure dalje.

Ptjnske gledališče. Dasi je bila hiša pri predstavi »Gejše« popolnoma razprola-na, vendarle niso bili pokriti vsi stroški. Ba-ti se je torej, da bo finančni uspeh pri dram-skih gostovanjih še slabši. V interesu ptjnske publike je, da se še naknadno v kar naj-večjem številu abonira. Da tako osigura stalno in dobro gledališko sezono. Tudi je v interesu vsakega posameznika, da se abonira, ker uživa na ta način znaten po-pust od večernih cen. Ako se ne prijavl-je dovolj novih abonentov bo uprava menda primorana, povišati vstopnino pri opernih gostovanjih, dočim ostane cena abonmaja v vsakem primeru neizpremenjena.

Gospa Zinka Vilfan Kunčeva, članica našega Narodnega gledališča je gostovala v terek v operi Trubadur v Draždnhah, kjer je odvela vlogo Leonoro z največjim uspe-hom ob splošnem priznanju publike in kri-tike. Pri nas poje isto partijo v nedeljo 11. t. m. zvečer, ko se vpripori Verdijev Truba-dur kot ljudska predstava pri znižanih cenah.

KDOR OČI AŠUJE, TA NAPREDUJE!

Dnevne vesti.

— **Z naše univerze.** Na filozofski fakulteti ljubljanske univerze so imenovani za kontraktualnega rednega profesorja za 2 leti z letno nagrado v znesku 60.000 Din. Zastopniki kontraktualni profesor iste fakultete Ivan Lunjak, za kontraktualne lektorje za 2 leti z letno nagrado v znesku 25.344 Din kontraktualni lektorji iste fakultete Nikolaj Preobraženski, Fani Copeland in dr. Vaclav Burian.

— **Iz sodne službe.** Za kanclista v področju viš. dež. sodišča v Ljubljani je imenovan pisarniški pripravnik pri okrajnem sodišču v Kočevju Josip Perenič.

— **V naše državljanstvo** je sprejel železniški ključavničar iz Maribora Josip Brejha.

— **Češkoslovaški mornarji v Jugoslaviji.** Poročali smo že, da so naši mornarji povabili češkoslovaške tovariše k proslavi 10-letnice zgodovinskega dogodka, ko so v Boki Kotorski na taktirnih avstrijskih ladjah prvič zavirale jugoslovenske zastave. Češkoslovaški mornarji so se odzvali vabilu in poslali na proslavo posebno delegacijo, obstoječo iz ing. Kretschmerja, dr. Slavika in Nethe. Delegacija češkoslovaških mornarjev je bila v Boki Kotorski navdušeno sprejeta. Proslavo 10-letnice osvojenosti je organiziral kontreadmiral Metod Koch, ki je znan kot velik prijatelj Čehov. Po defiliranju mornarjev pred odličnimi gosti je kontreadmiral Koch v daljšem govoru oecnil požrtvovalnost in zasluge češkoslovaških mornarjev za jugoslovensko vojno mornarico. V okvirju proslave se je vršilo tudi odkritje spominske plošče slovanskim mornarjem v Boki Kotorski. Pijetelne svečanosti se je udeležilo vse prebivalstvo Boke Kotorske na čelu s Sokolstvom, ki je prevzelo spominsko ploščo v varstvo.

— **Ležarina za pakete iz inozemstva.** Poštno ministrstvo je odredilo, da se mora ležarina za pakete iz inozemstva odslej računati in pobirati na isti način, kakor za pakete v notranjem poštnem prometu, samo s to razliko, da bodo pošte, ki opravljajo carinjenje in izročajo pakete, smatrale dan ocarinjenja paketa kot dan, ko je paket prispel.

— **Telefonski promet z inozemstvom.** Poštno ministrstvo je sklenilo, da se zaenkrat sploh ne bodo odvijale nove direktne telefonske zveze z ino z mstvom. Svoj sklep utemeljuje ministrstvo s tem, da so bile telefonske proge preobložene s pogovori z inozemstvom, kar gre na škodo našega notranjega telefonskega prometa. Nove relacije z inozemstvom ne bodo dovoljene, dokler ne dobimo novih telefonskih prog.

— **Nove cigarete.** Uprava državnih monopolov je dala v promet novo vrsto cigaret »Strumica«, izdelane iz prvovrstnega tobaka. Nove cigarete so v škatlicah po 20 komadov, ki se prodajajo po 16 Din.

— **Pokojsko zavarovanje privatnih nameščenec.** Savez privatnih nameščenecv Jugoslavije je imel 13. oktobra v Zagrebu sejo, na kateri je bila sprejeta resolucija glede zavarovanja vseh privatnih nameščenecv v državi. Resolucija zahteva, da mora minister socialne politike predložiti osnutek zakona o pokojninskem zavarovanju privatnih nameščenecv Narodni skupščini in da mora ministrski svet po sprejetju osnutka odrediti, kdaj stopi v veljavo dolžnost pokojninskega zavarovanja tudi v krajih izven Slovenije in Dalmacije. Dalje poziva vse organizirane in neorganizirane privatne nameščenecv v državi, naj v tem smislu pokrenejo akcijo in sporoče svoje zahteve morebitnim čimteljem.

— **Predavanja ljudskega vseučilišča v Beogradu.** Uprava ljudskega vseučilišča v Beogradu je sklenila tiskati vsa popularna in poljudna predavanja za širše sloje prebivalstva. Predavanja bodo izhajala v brošurah, ki se bodo prodajale po 4 Din. Beograjsko ljudsko vseučilišče prireja seveda večinoma predavanja o Srbiji in srbskih razmerah.

— **Otvoritev brzojava in telefona Komenda.** Dne 3. novembra t. l. je bila pri pošti Komenda otvorjena brjavna in telefonska služba.

— **Otvoritev brzojava in telefona Ježica.** Dne 1. novembra t. l. je bila pri pošti Ježica otvorjena brjavna in telefonska služba.

— **Glasbena Matica v Ptuj.** Klavirski trijo (Stöhr, Pahor, Seidbauer) priredi dne 24. tm. v dvorani glasb. matice samostojen koncert v proslavo stoletnice Schubertove smrti. Na koncertu bo sodeloval tudi naš priljubljeni baritonist Saša Skaza. Program bo obsegal dela Schuberta, Beethovna in Dvořaka. — Ravnateljstvo.

— **Ljudska univerza v Mariboru.** V petek, dne 16. tm. koncertira v veliki kazinski dvorani ljubljanski pianist, profesor Ivan Noč. Priredil je že več izrednih koncertov doma in v tujini, kjer je bil sprejet z izrednimi simpatijami in polnim priznanjem. Vsopred objavimo prihodnje dni.

— **Vreme.** Vreme je še vedno deževno in nič ne kaže, da bi se v doglednem času zboljšalo. Tudi vremenska napoved pravi, da bo oblačno z naglajenjem k dežju. Zvečaj so imeli v vseh krajih naše države oblačno in deževno vreme. Temperatura je

v severozapadnih krajih poskočila, v jugovzhodnih je pa ostala neizpremenjena. V Beogradu je bilo večeraj 19,4. v Splitu 14. v Ljubljani 11,2. v Mariboru in Zagrebu 11 stopinj. Danes zjutraj je kazal barometer v Ljubljani 758 mm, temperatura je znašala 7 stopinj.

— **Pojasnilo.** Zadnjič smo objavili statistične podatke o letošnjem tujem prometu v Sloveniji in smo omenili, da je bilo na Bledu nad 9000 gostov. Tujko-pometni urad, ki je nam dal na razpolago podatke, se je očividno zmotil, kajti Bled je posetilo od 1. maja do 30. septembra 13.107 tujcev.

— **S silonsko steklenico po glavi.** V bolnico so pripeljali težko poškodovanega 39-letnega posestnika Andreja Modica iz Gornjega Logatca. Moža je večeraj popoldne v neki gostilni — baje brez vsakega povoda — udaril France Gostiša s silonsko steklenico po glavi in ga težko poškodoval. Pripeljal ga je logaški rešilni avto. Z istim avtom so pripeljali tudi 20-letno posestnikovo hčerko Antonijo Petkovšek iz Planine, ki je tako nesrečno padla, da si je zelo poškodovala desno nogo.

— **Pri neanekal krvnem toku, boleznih srca, naduhi, razdražljivosti živcev, migreni, slabem spanju** Vam povzroča raba prirodne grenčice »Franz-Josef« redno telesno odvajanje, zmanjša se velik krvni pritisk in poveča odpornost. Najznamenitejši zdravilni tega stotletja so vodo »Franz-Josef« porabljali z velikim uspehom. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijah trgovinah.

DARUJTE PODPORNEMU DRUŠTVU SLEPIH V LJUBLJANI, WOLFOVA UL. 12.

MUDr. France Virant

se je preselil v Tavčarjevo ulico 7, vhod Cigaletova ulica 1.
Ordinira od 12.—3. za notranje, kožne in spolne bolezni. Humoralna terapija celotnega organizma (s proteini in osmoterapijo).

Iz Ljubljane

— **Seja občinskega sveta.** V sredo, dne 13. t. m. se bo vršila v mestni dvorani redna seja ljubljanskega občinskega sveta. Po otvoritvi bo odobren zapisnik zadnje seje, nakar bodo poročali referenti finančnega, gradbenega in osebnopravnega oddelka. Sledilo bo poročilo upravnega odbora mestne elektrarne, vodovoda in plinarne o povečanju mestne elektrarne ter samostojni predlogi. Pri tajni seli bo poročal župan o poravnavi, predlagani od vsevke papirnice, glede izrabe vodne sile v Medvodah. Poročala bosta tudi referenti osebnega in obrtnega oddelka.

— **Sestanek somišljenikov SDS iz šentpeterske - kolodvorskega okraja.** Snodi se je vršil v gostilni g. Leopolda Zupaničiča na Achaclevi cesti sestanek članov politično-naprednega in gospodarskega društva za šentpeterski okraj skupno z vodmatiskim društvom. Udeležilo se ga je kljub slabemu vremenu lepo število naprednjakov, ki so z zanimanjem sledili izbrnemu poročilu narodnega poslanca za mesto Ljubljano g. dr. Kramerja o političnem položaju. »Go vrniki je navajal vse faze razvoja našega državnega življenja in ugotovil, kje tiči zlo, da so razmere od dne do dne slabše. Stevilni poslušalci so sprejeli pregledni in z nepobitnimi argumenti podprli referat o političnem položaju z viharim odobravanjem. Župan g. dr. Puc je poročal o delu občinskega sveta. Ugotovil je, da ljubljanski občinski svet še nikoli ni stal pred tako težkimi nalogami, kakor zdaj. Trije problemi zavirajo razvoj Ljubljane in delajo občinskemu svetu skoro nepremagljive ovire. To je stanovanjska beda, draginja in brezposelnost. Občinski svet je prevzel po komisariatu na magistratu kopico dolgov in za voženo gospodarstvo, ki ga bo treba z dobrim, poštenim gospodarstvom in štedenjem spraviti v red. Zato ni mogoče zahtevati od občinskega sveta, da ugodí vsem željam in upravičenim zahtevam prebivalstva. Občina mora računati z vsakim tisočakom izdatkov, kajti v svojih denarnih sredstvih je tako omejena, da bi morala naložiti nove davke, če bi hotela pospešiti razna komunalna dela. Od prebivalstva po pravici pričakuje dovolj uvidevnosti in razumevanja za kritični položaj, v katerega je zašla Ljubljana po krivdi gospode, ki je gospodarila z občinskim imetjem kakor svinja z mehkom. Govoril je še bivši podžupan g. Josip Turk, ki je tolmačil želje prebivalstva šentpeterske - kolodvorskega okraja. Zeleti bi bilo, da bi se taki sestanki vršili večkrat po vseh okrajih, ker so velikega pomena za napredno stvar.

— **Drugi ob 20. v Mestnem domu.** V veliki dvorani, preurejeni z vsemi stranskimi prostori vred v prijazno domače zabavišče, se smidejo k prvemu »Martinovemu večeru«, ki se letos praznuje v Ljubljani, vsi mnogostevilni prijatelji, ki jih štejeta med ljubljanskim in okoliškimi občinstvom naši za narodno prosveto, za zaščito naših onstran meje pod težkim tujim jarmom krvavečih bratov in za oskrbo naše uboge, zapuščene mladine z vsom vmo in požrtvovalnostjo delujoči društvi »Soča« in »Skrb za mladino«. Da se pa udeleže te prireditve polnoštevilno vsi člani obeh društev s svojimi rodbinami, je pa itak razumljivo samo po sebi, ko je vendar njihova neodpušljiva dolžnost, da ne samo s svojo prisotnostjo, temveč tudi z dejanskim sodelovanjem pripomorejo prireditvi do čim najlepšega vsestranskega uspeha. Ker se vstopnina ne bo pobirala, je pričakovati v resnici kar največjo poseta in naj se že zato občinstvo kolikor le moregoče podvzda, da si zagotovi čim udobnejše prostore, in še tem bolj, ko je spored tako mikaven, da bi bilo škoda zamuditi tudi le eno samo toč-

ko. Izborni izveščani pevski zbor »Sočina« se bo vrstil v sporedu s posebnim kvartetom in godbo, nastopil bo — prvič v Ljubljani — slavno znan »Martinov komik« s celo vrsto izredno zabavnih improvizacij, poslovala bo šaljiva pošta; točila se bo izborna kapljica, za slasten prizgorek bo poskrbljeno kar najbolje, slaščic v izobilju, kava v domači kavarni: vse v lastni režiji prirediteljev po običajnih ljudskih cenah, brez siljenja, brez odiranja. Čisti dohodek prireditve pa pojde v plemenite prosvetne in človekoljubne namene obeh društev, ki prav zato upata, da jima bo naše občinstvo tudi ob tej priliki izkazalo vso svojo naklonjenost! Torej drevi ob 20. uri v Mestni dom!

Primarij dr. Pogačnik

ordinira zopet redno. 13369a

— **Ij Himen.** V četrtek se je poročil g. Leo Kessler, grad. tehnik z gospodično Ido Volkarijevo. Bilo srečno!

— **Ij Beethoven:** Opozariamo cenjeno občinstvo na današnje filmsko predavanje ZKD o največjem muzikalnem geniju L. Beethovnu. Predavanje se bo vršilo v prostorih Elitnega kina Matica in sicer danes ob 14.30 in jutri ob 11. dop.

— **Ij »Poziv«.** V ponedeljek smo pod tem naslovom objavili, naj dotična dama, ki je v lokalu Učiteljske tiskarne pobrala srednjo vsoto denarja, isto vrne lastniku, sicer bo ovađena. Ugotavljamo, da dama ni imela namena denarja si prisvojiti in da ga je takoj oddala na policijski direkciji in zato pa ni zakrivila nobenega nepoštenega dejanja. S tem popravljamo prizadeto nj krivico.

— **Ij Čuden patron.** Pišejo nam: Pred deželno bolnico na Zaloški cesti že več dni postaja neki možki. Ob vsakem vremenu in ob vsaki uri ga najdeta med. Vsakega mmočedečega ustavi in ga vpraša, po kaj je prišel v bolnico in kaj tam išče. Možak je drugače popolnoma miren. Ni izključeno, da gre za čudaka, ki si je vtepel v glavo kako fikšno dejo, kajti, da bi kdo brez povoda postajal pred bolnico celo v najhujšem nallivu, je malo verjetno.

— **Ij Francosko predavanje.** V soboto, 10. novembra ob 6. uri zvečer bo predaval v slavnostni dvorani univerze v Ljubljani Francos, g. profesor Blondel, ki je občinstvu že dobro znan po svojem lankoletnem predavanju. Tema je velezanimiv: Une cuaserie sur la France.

— **Ij »Nedeljske popoldanske plesne vaje«** — šole Jenko« se vršijo jutri in vsako nedeljo od 3.—7. pop. v »veliki« dvorani Kazine. Začetniki-ce točno ob 3. uri Studentinje imajo znižano članarino. 85—2-n

— **Ij Novi »začetniški plesni tečaj«** šole Jenko se prične v torek 13. t. m. ob 8. zveč. v »balkonski« dvorani Kazine. Prijave istotam dnevno 5.—7. pop. in pri otvoritvi.

— **Ij Plesni večer** — čajanka se vrši vsako nedeljo ob pol 9. zveč. v »balkonski« dvorani Kazine. Aranžma: g. Jenko. 852-n

— **Ij Akumulatorji** — strokovna popravila in polnitev edino pri »Konces. akumul. podjetju« Gosposvestka c. 14.

— **Ij Zaponka (broška)** se je zgubila od grada do trga. Ker je drag spomin se naproša, da pošten najditelj odda proti nagradi na upravo »Slov. Naroda«.

— **Ij »Sočani!«** Društvo »Soča« priredi skupno z društvom »Skrb za mladino« danes v soboto 10. tm. Martinov večer. Ker je čisti dobček tega večera namenjen le društvenim človekoljubnim namenom, je dolžnost vsakega »Sočana«, da poseži z družino vred to nepriljudno lepo, domačo zabavo s petjem in plesom. Ker je vsem vstop prost, naj vsakdo prispeva majhen dar dobroteljnemu namenu na altar. Torej »Sočani« in prijatelji, danes ob 20. vsi v Mestni dom na Martinovanje, kjer nam bo res izborna kapljica poceni na razpolago. 850-n

— **Ij Vsakovrstne trpežne čevlje** kupite najbolje pri A. Gorša, Stari trg 15. 100-T

— **Ij Ob osmi obletnici ustanovitve** našega društva naj se spomni vsakdor izmed bednih najbednejših in položih dar slepm na oltar. — Podporno društvo slepih, Ljubljana, Wolfova 12. 849-n

— **Ij Redne plesne vaje na Taboru** se vrše vsako nedeljo zvečer. Za začetnike-ce, pričetek pouka že pred pol 20. 853-n

Nekaj za moške!

jutri nedelja
pri KETTEJU, Aleks. cesta 3
Ne zamudite!

— **Ij Jutri dopoldne ob pol 11. mladinski koncert** pevskega društva »Ljubljanski Zvon« Union!

— **Ij Ne pozabite na koncert** pevskega društva »Ljubljanski Zvon« v ponedeljek zvečer v Unionu!

— **Ij Šentpeterski podružnici C. M. d.** prireditvi v nedeljo 1. tm. ob 20. v kolodvorski restavraciji »Martinovanje« z godbo in srečolovom. 848-n

— **Ij Krasná izbira bluz, otroških oblek po nizki ceni.** Kristofič — Bučar, Stari trg 9.

— **Ij Iz Mestnega središča T.M.** Danes 9. t. m. se bo vršil v akad. kolegiju ob 5. uri IV. redni občni zbor. Za član(ice) vseh ljubljanskih abstinentskih kol udeležitev obvezna. Tajniki.

— **Ij Obrtniki!** Danes zvečer se vrši v vseh prostorih gostilne »Pri Novaku« na Rimske cesti obrtniški Martinov večer. Udeležite se te obrtniške prireditve in pripe-ljite s seboj tudi Vaše prijatelje in znanoe. — Pričetek ob 8. uri zvečer.

— **Sanatorij dr. Lakatos, Baden bei Wien.** Dietetika, zdravljenje srca, žveplene kope-li. Jeensnska sezona v polnem obratu. Zmerne cene. 811-n

Ljubljana od nedelje do nedelje

Kako preživé Ljubljancí teden in kakšno lice ima mesto od nedelje do nedelje

Nedelja. Promenada na Aleksandrovi cesti. Vrvenje, pomenkovanje koketiranje, kritiziranje. Fletna dekleta v kratkih krilih. Revija elegantnih toalet. Tudi kužni so se že pojavili, čeprav je še toplo. So pač za parado. Srečata se dve prijateljici, ena v lahni, skorajda prozorni obleki, druga v kožuhu.

— **»Zdravo Fanci, ampak ti je vroče.** Kaj si prismojena, da stršiš v poletni obleki?

— Tisto ne, toda saj mi je tako vroče, da se kar potim. Meni se zdi, da boš v kožuhu zgorela.

— Kje neki. Vesela sem, da mi ga je mož kupil, saj me še v kožuhu trese...

— **Pa zbogom.**

— **Zbogom.**

Gospodine je vseeno. Vsi hodijo v plaščih, v jesenskih svrščikih ali zimskih suknjah. Svetli trenchcoati so moderni. Bareti, trenchcoati, pestri šali, zimski kožuhji, zapeljive nožice, vitka telesa, cilindri, svileni dežniki, palice, pikantni obrazi in dražestna dekleta — vse to se vidi na nedeljski promenadi.

Popoldne: Avto za avtom v vseh smerih. Na Gorenjsko in Dolenjsko. Motorji s prikolicami in brez. Sprejadi on zadaj sladko breme z rdečim baretom.

Pred pošto in tradicionalnim Figovcem se tlačijo v avtobuse. Na Vič, v Šiško, na Posavje. Stražnik pred Evropo je v nevarnosti, da ga povozijo. Drugi se navdušujejo za nogomet in kino. Studenti drve na Primorje. »Malora Ilirija in Primorje. Spet jih bo nabutala Ilirija.« »Jok. Erma svira...«

Najmlajši so vneti za Harry Piela in Albertinija. Za kino je sploh konjunktura in če je dež, se za vstopnice kar trgajo. Takrat je zadovoljen tudi mojster Jenko. Plešejo tudi v areni. Tako so jo namreč krstili, čeprav se tam ne vrše bikoborbe.

Zvečer se kavarnariem zjasne obrazi, oštirji imajo zasedeno do zadnjega kotička. Stovol manjka, mošta pa ne zmanjka. V kavarni pijejo turške, biliardirajo, kvartajo in šahirajo na žive in mrtve. Zakajeno je kot na fronti. Novi igri je ime remi, pa tudi ping pong je fletna partija.

Ob 11. je še vedno živahno na ulicah. Kine in teatre zapirajo. Slamičev mož z barko pred pošto ima velepromet. Oblegajo ga z vseh strani.

— Hrena nimate? je običajno vprašanje. »Gorčice ne maram«.

ŽIKA

pomeni
zdravje — moč

Martinova gos in kar je z njo v zvezi

Zadnje dni je naraslo povpraševanje po žitu in konsum turščice, ječmenčka in slične robe se je podvojil tako, da je nastala pravcata konjunktura in na borzi so dognali, da je pravcata hausse v žitu. Razumljivo! pravijo gospodje na borzi. Saj je sezona izvoza. Toda je še drug vzrok, ki so ga pozabili ali nehoti prezrli.

Kaj se je zgodilo? Že dober mesec letajo marljive ljubljanske gospodinje od moka k moka, postajajo pred lopami na trgu, kjer prodajajo lepo rmeno turščico, žito in »kurji futer«. Dajte mi za dva dinarja turščice, se sliši vedno in povsod.

In že nadajujejo marljiva gospodinja, da je kupila oni dan v septembru gosko od Bosanca. Stare hlače je zahteval sin kršne Bosne in se je povrh pridušal, da ga je ocaiganla.

»Bogami« je trdil, »goska je debela ko pitano prase«. V resnici jo je bilo samo perje in kumrna je bila, da so se jo poznale obisti. A sedaj jo je treba šopati, pitati. Upam, da bo za Martinovo dovolj tolsta in godna za ponev. Stari je dejal, da hoče obirati tolsta gosja bedra, tako hiti zatrjevatelj gospodinja.

Doma pridno krmi gosko, šopa ji pri griu koruzo in v duhu si že predstavlja mastno pečenko na mizi. Zares, samo še par dni, pa pojde goska pred krvavo »rihto« v ponev.

V nedeljo je Martinovo. Ta gospod je velik patron, je tako pri Kranjih, kakor pri Stajerjih v velikih časteh in njemu na čast so krstili par vasic in nebroj cerkva. Zakaj ga tako časte in čemu baš na dan njegovega godu jedo goske, še ni povsem jasno. Dejstvo pa je, da je Sv. Martin patron, ki ga časte tudi drugod. Mož je n. pr. patron Francije, dasi je rojen nekje na Madžarskem. Meyerjev leksikon namreč trdi, da je bil Sv. Martin rojen okoli leta 316 v Sabariji, ob vzhodu današnje gore Sv. Martina, odnosno v Panoniji.

Študiral je v Paviji in je bil že v mladosti zelo pobožen ter veren kristian. Pozneje je moral k vojakom in je služil več let v Galiciji. O tem kroži tudi zanimiva legenda. Sv. Martin je nekoč pred mestnimi vrati v Amiensu srečal prosiaka, ki ga je prosil vbojagije. Martin pa slučajno ni imel denarja. Preptal je vse žepce, toda našel ni ne denarja, ne grizljaja kruha. Ves potr je pogledal siromaka, češ: »Zal mi je, toda dragi brat po Kristu, vojska me slabo plačuje in danes sem izdal zadnji belič«.

»Pa mi posodi svoj plašč« je dejal berač, kajti zebe me, da se tresem ko šiba na vodi.

Martin je nekaj časa pomišljal, po tem je pa odgovoril: Ne, celega ti ne dam, ker ni moj in me uturenje zapreti. Če ti je ustreženo, ti ga dam polovico. In že je iz nožnice potegnil bridko sabljo, zamahnil in je presekal plašč na dvoje. Pol ga je dobil berač, pol ga je obdržal Martin. In nič ni odgo-

Potem je precej živahno do 2. zjutraj. Ob 2. se majelo pilančki in ponočnjaki domov. »Auf biki!« je splošno priljubljeno geslo. Dežniki, palice in pendreki govore. Potem je mir...

Ponedeljek: Ta je za dve uri krajši. Nedeljo namreč podaljšajo do 2. zjutraj. Razpoloženje bolj mačkasto. Pri Staculu imajo vse dopolne odprt sodček, ki diši po čebuli in rush... Skoraj za vsakim vogalom stoji bizaviški voziček. Trgovci že na vse zgodaj urejujejo izložbe. Milo vseh vst je najboljši. Perice se tudi zanimajo za pralne praške in za — apno.

Reportirji imajo precej dela. Kronika je živahna. Prepri, rabuke, svedrovci, defraudanti, vlačuge in druga taka roba. Dopoldne se pulijo Ljubljancí za »Ponedeljek«, popoldne je »Narod« razprodan. Zvečer kavarnarje zveajo, dolgočasno je tudi v krčmah. Oba teatra sta zaprta. Pevci in igralci imajo zakajena grla. Tudi naohodni so.

Ob 11. vidiš štiri pasante v Selenburgovi ulici s policajem pred pošto vred. Mir je že ob 11.

Torek: Življenje se povrne v normalni tir. V gledališčih zopet igrajo. Drugače nič posebnega.

Sreda: Sejem na trgu. Izredno živahno. Gospodinje modrujejo. »Onädigste auch Schwammerlsuppe?« — »Ne, ampak rizoto!« — Pogovor nanese tudi na Pepco in Spelo. — Da jih ni sram! »Pelcmontel« in pošvdrane čevlje! Mein Mann möchte mich prägein! Facit: pogovor se je zavlekel do 11. in opoldne je guljaš prismojen...

Četrtek: Vse normalno. Zvečer bolj živahno.

Petek: Mesnice so zaprte ali vsaj prazne. Tradicija čez vse. Mesarji se morajo oddahati. Pred Staculom morske ribe, na trgu roki in artičoke. Poleg tega boji za smetano, lov za mlekom. Čemu ga krave ne dajo v petek dvojno porcijo? Zalaznik predurica pod normalno.

Zvečer je običajno koncert. Sicer tudi vse normalno in mir okoli 11.

Sobota: Sobotni sejem. Gospodinje nakupujejo za dva dneva in se mesarjem oddolže tudi za petek. Nekateri imajo popoldne »feieramt«. Zato so zvečer bolj glasni. Drugače ista slika kot v nedeljo. Krčme in kavarne so polne, v kinematografih zmanjka sedežev. Polnočni program izpolnjujejo rabuke in tepeži. Mir je okoli 3. zjutraj...

voril, ko so mu vojaki — tovariši očitali, da ga je zapil...

Tako pripoveduje legenda o Sv. Martinu, ki je bil dober vojak, a še boljši pridigar. Od vojakov jo je namreč odrinil v Italijo, kjer je nekaj časa živel na malem otoku pri Genovi kot puščavnik. Ustanovil je prvi samostanski red v Evropi in leta 371 je bil soglasno izvoljen za škofa v Toursu. Bil je zelo vnet katoličan in z vnmego je širil katolicizem.

11. novembra je njegov god. V spomin na plemenitega dobrotnika se je ohranilo še več običajev. V Franciji in Nemčiji so imeli navado, da so ob spominu nanj pripravili jezenska slavia, pri katerih so najbrž darovali goši in jih potem zalivali z moštom.

Ta tradicionalni običaj se je ohranil še do danes in prevzeli so ga tudi Slovani od Francozov in Nemcev. Zato se bo jutri, kakor vevla tradicija, v »marsikaterem loncu kuhala in cvrla tolsta Martinova goska, ki naj vsakomur, zlasti pa Tinčkom in Tincam prav dobro tekne. In tudi kozarček mošta...

Iz Celja

— **Ljudsko vseučilišče.** V ponedeljek je končal predavanje o radiofoniji g. L. Fajgel. Kakor prvo, je bilo tudi drugo predavanje dobro obiskano. Predavanje je poslušalec pokazalo nazorno sestav radio-aparata. 8. t. m. se je otvoril pri Ljudskem vseučilišču radio-tečaj. Določila sta se sreda in četrtek za tečaj, ki se vrši ob 20. uri v risalni deške mešči šole.

— **Zopetna otvoritev Sokolskega doma v Gaberju** se vrši na slovesen način v ponedeljek 12. novembra ob 20. uri. Sokolsko društvo vabi članstvo in občinstvo k obilni udeležbi.

— **Električni tok bode v nedeljo 11. t. m.** prekinjen od 8. do 14. ure radi snajenja transformatorjev.

— **Smrtina kosa.** Umrla je Za Kresijo Antonija Celinšek, žena Čevlarskega mojstra. — V Ogorevcu pri St. Jurju ob juž. žel. je umrl posestnik Jurij Svetec. — V celjski bolnici pa 17letni posestniški sin Anton Kupec iz St. Pavla pri Preboldu.

— **Nočno lekarniško službo** opravlja ta teden lekarna »Pri Orluc« na Glavnem trgu.

— <

--- Moda ---

Elegantne obleke za velike recepcije

Večerne obleke

Glavna izprememba v večernih oblekah je letos ta, da so krila daljša in širša, telovniki pa krajši. Krilo večerne družabne obleke ni skoro nikoli okrog in okrog enako dolgo. Navadno je na levi strani spredaj precej daljše, ali pa je spodaj samo nazobčano. Nekatera krila so zadaj in ob straneh dokaj daljša, nego spredaj. Zadaj segajo včasih do tal, spredaj pa komaj dosežajo kolena tako, da spominja taka obleka čisto na silhueto pava. Mnogi pariški modeli so okrašeni zadaj pod pasom z nabrano samoveznico. Če nimajo okrasov zadaj, jih imajo vsaj na levem boku. K samoveznici ali rozi v boku je pritrjena dolga vlečka, ki je pa plesalka nikoli ne ovije okrog vratu ali roke.

Imitacije kožuškovine

Kožuškovina zavzema v letošnji zimski modi tako veliko mesto, da ni odveč spregovoriti o njej večkrat in podrobneje. Damam, ki si lahko omislilo bizanov kožu, seveda ni treba prebrati modnih žurnalov in poročil o kožuškovini. Pretežna večina dam pa ni v srednem položaju, da bi lahko nosila pristno kožuškovino in zato je treba razmišljati tudi o imitacijah. Moda ni več tako neizprosna, kakor je bila prejšnja leta. Vsaka boljša dama bi smatrala pred leti za sramoto, pokazati se v imitaciji. Če je imela kožu, ga je imela za vse življenje kot svojo edino zimsko oblečko. Moderne dame imajo pa raje cene imitacije, ki jih lahko predelavajo in izmenjavajo vsako sezono.

Najvažnejši je nedvomno zajec in zato ga vidimo pod najrazličnejšimi imeni, v vseh barvah in oblikah. Pojavlja se celo v obliki bizama. Prezreti tudi ne smemo krta, ki spada med cene in zelo moderno kožuškovino. S krtom se dajo lepo okrasiti vsi zimski plašči. V pariških zimskih kolekcijah je bilo več razkošnih kostumov iz krtov, pa tudi kožuhi so zelo moderni. Cene so različne. V Parizu stane najdražji kožuž iz krtov 10.000 frankov,

dobi se pa tudi za 800 frankov. Vitkim blondinkam zelo dobro pristaja večerica. Letos se rabi manj kot okrasek plaščev, pač pa je za kožuhe najpriladnejši material. Zato se je zelo podražila in dame si morajo pomagati z zajcem.

Krznariji trdijo, da je edina aristokratska kožuškovina astrahan. Mlade dame se ga pa boje, ker se jim zdi kljub aristokratski vzvišenosti preveč monoton. Zato so plašči iz astrahana večinoma okrašeni s hermelinom ali rjavo lisico. Pa tudi lisici kožuž se je zelo podražil, ker ga je težko imitirati. Zadnje čase so začeli lisici kožuškovino izpodrivati ovratniki in manšete iz rjavega zajca.

Izmed dragih kožuškovin moramo omeniti hermelina, ki ga vidimo pogosto v zimskih kolekcijah. Hermelin pa ni vedno bel. Krznariji ga barvajo, ker se drugače ne da čistiti. Za praktične obleke priporoča moda bobrovo kožuškovino, iz katere se delajo široki ovratniki in manšete, ki segajo do komolcev. Rabi se tudi kot okrasek zimскеga plašča, toda samo če je plašč svetlejše barve. Iz krta in bobra se delajo letos zelo lepi kožuškovinasti telovniki brez rokavov, ki jih nosijo dame pod lahkim zimskim plaščem. Črnobela moda je prinesla kratke hermelinove jopiče, ki se nosijo pod plaščem čez popoldansko črno ali črnobelo obleko.

V Parizu so že začeli govoriti o pomladni modi in pravijo, da se bo prihodnje pomlad nosila kožuškovina vseh vrst, tudi tista, ki je bila prejšnja leta omejena samo na zimo. Od kožuškovine se torej sploh ne bomo ločili.

Trikotinaste in pletene obleke

Vedno bolj so priljubljene obleke iz trikotina za vsakdanjo rabo ne le poleti, temveč tudi čez zimo. Po zimi se nosijo večinoma obleke iz volnenega enobrnavega ali pestrega trikotina. Njihova temeljna oblika se sploh ne izpreminja. Trikotinasta obleka obstoja iz preprostega krila z nekoliko polikani mi gubami in bluze. Gube na krilu se delajo letos v skupinah, bodisi sredi

krila ali pa na eni strani. Bluze so za vratom izrezane konicasto ali okroglo, one za zimo imajo pa ovratnike, ki se za vratom zapenjajo. Ovratniki imajo včasih obliko dolgih, ozkih samoveznic, ki jih zavežemo ali pa nosimo kot šal. Za trikotinaste obleke priporoča moda modro blago v raznih nijansah, sivo, rdečkasto beže, zeleno in rdeče.

Humoristični kotichek

Pisateljica in njen mož.

— Kako daleč si že s svojim romanom, ženica?
— Lopov je baš ugrabil junakinjo.
— Dobro. Predno bo osvobojena, mi lahko prišiješ gumb, da ne izgubim hlač.

Previdnost.

Mož, ki se potaplja in ki so mu že trikrat vrgli rešilni pas: — Ali boste kaj računali za uporabo rešilnega pasu?

Tih najemnik.

— Za tri četrtletja že dolgujete najemnino, pa vas ni videti, ne slišati.
— Saj ste inserirali, da iščete tihega najemnika.

Rdeče vino.

— Zakaj je pri vas rdeče vino dražje od belega?

— To je povsem naravno. Če bi ga ne prodajal dražje, bi mislili, da dobivam barvilo brezplačno.

Drugi bo diktiral.

— Kaj je s tvojo lepo strojepisko? Ali ji še vedno diktiraš, sklonjen nad njo?

— Vse je v redu, samo da mi diktira zdaj ona. Tako se je zadeva obrnila, odkar je moja žena.

Pred poroko.

— Iskreno ti čestitam, dragi prijatelji! Nikoli več ne boš doživel tako srečnega dne, kakor je današnji.

— Da, toda poročim se šele jutri.
— Sai to je tisto, kar sem ti hotel povedati. Danes je zadnji srečni dan tvoje življenja.

Jennings in Miller sta ga slišala, kako je glasno prepeval, dokler ni zaloputnil za seboj vrat.

— Zakaj je tako glasno prepeval? — je vprašal Miller.

— Zato, da bi odganjal zle duhove ali pa prestrašil tigr, če se skriva kje blizu.

— Toda z lučjo bi ga samo opozoril nase, če preži tu v bližini na svoj plen.

— Da, najbrž. Izbira je težka. Če kriči, lahko opozori nase tigr, če pa molči ga lahko napadejo zli duhovi, v katere domačini verujejo.

— To je zelo kočljiv položaj. — je pritrdil Miller.

— Bil bi mu dal svojo svetilko, če bi se bil pravočasno spomnil, — je dejal Jennings. — Neprijetna mi je že misel da ga je mogel tigr slišati. Tu na verandi sva prenočilo, a zunaj je taka tema da se nikamor ne vidi.

Ta misel res ni bila prijetna in oba sta zrla v temo okrog verande. Svetilki sta obevali samo del hodnika vse drugo je bilo zavito v temo.

— Tiger bi bil lahko oddaljen od naju pet sežnjev, pa bi ga ne videla, — je zašepetal Miller.

— Tako blizu bi ne prišel, ker se boji luči. — je odgovoril Jennings, ki je pa sam dvomil o tem. — Tigri niso kakor leopardi.

— Menim, da se tigri prav nič ne boje luči in da raztrgajo človeka, če je še tako svetlo.

— Tudi jaz mislim tako. Tigri se boje samo svinca, luči pa ne.

In znova sta umolknila. Dolga hvoja po vročini ju je bila utrudila. S solničnim vzhodom sta se bila napotila v džunglo in ves dan sta hodila v največji

Olepša

Vas le

ELIDA

IDEAL-MILO

Čisto, blago in izredno parfumirano.

Važno poročilo za damski svet

Iz inozemstva doznavamo, da se dosedanje ženske obleke in tkano suknjo vedno bolj izpodrivajo od pletenih oblek, tako da se tvorničarji damskega suknja zelo pritožujejo zaradi slabega poslovnega razvoja. Padanje razpečavanja suknja za obleke se nanaša na vedno večje uporabljanje pletenih oblek. Prej kakor slej se v vedno večji meri kupujejo v Franciji, Angliji, Nemčiji in Avstriji pletene obleke zato, ker se pletena obleka mnogo bolje prilaga, je trpežnejša, čednejša in ker ni apretirana kakor damsko suknjo ter se zaradi tega ne mečka.

Po teh vesteh se v inozemstvu danes ne nosijo samo pleteni puloverji in telovniki, temveč zlasti celi kostumi in pleteni plašči. Razume se, da se morajo te pletene obleke izdelovati z najmodernejšimi stroji, od najboljših strokovnjakov in iz najboljšega materiala. Znani modni tvrdki Gričar in Mejač, Ljubljana, Selenburgova ulica, se je posrečilo dobiti od tvornice Ikkoli tvornično zalogo, katere proizvodi so v vsakem oziru najboljši in najpopolnejši ter se pletene obleke prodajajo pri tvrdki Gričar in Mejač po originalnih tvorničnih cenah. Za pristnost pletenega blaga Ikkoli jamči na ajem nahajajoča se znamka, za točnost tvorničnih cen pa podpis imetnika tvornice na pritrjenih listkih, na katerih je označena cena.

Pletene obleke brez znamke Ikkoli niso pletenine Ikkoli.

Tvornice Ikkoli so ustvarile na polju najnovejše pleteninske tehnike novost, da se v njihovi zalogi izdelujejo pletene obleke tudi po meri, tako da si lahko dajo dame, ki niso doslej našle pravega kroja, pletene obleke natančno tako omeriti kakor sukneno obleko.

Vse, ki so kedaj nosile pleteno obleko Ikkoli, bodo drage volje potrdile, da je prileganje te obleke kakor tudi kakovost prvovrstna in da si ne bodo nikdar več kupile pletene obleke kakšne druge znamke, kajti znamka Ikkoli z obema zajcema je jamstvo za najboljšo kakovost in najnovejšo modo. Pletenih oblek Ikkoli, da uporabljamo ljudski izraz, ni mogoče ugonobiti.

Zaradi tega se priporoča p. n. damam, da si dajo predložiti pri tvrdki Gričar in Mejač originalne obleke Ikkoli. Ikkoli pletenine se na drobno prodajajo: kompletni kostumi od 380 Din naprej, jopice, telovniki, žemperji in puloveri od 200 Din naprej, kakor je pač kvaliteta. Podjetje Ikkoli note izdelovati pletenin pod temi cenami in cennejših kvalitete, ker ne prevezati odgovornosti za slabo blago. Zato ne kupujte in izogibajte se dozdnevno nižjih cen in kupujte rajši pletenine znamke Ikkoli, ker so te radi svoje prvotne kvalitete cenejše, nego izdelki drugih tvrdk.

K. Francis:

Tiger

Lumin srp je izginil za bambusovim gozdom in kričaje žabe, zvane bulfrogs, so regljale v strugi svoj večerni koncert.

Na verandi praznega strazarskega poslopja v Vzhodni Indiji sta sedela dva moža. Prvi, zlekujen v pletenem naslonjaču, je sedel nepremično in le tu pa tam se je udaril po licu ali vratu, če ga je picil moskit. Blizu njega je sedel v naslonjaču drugi mož, ki se je neprestano pahljal z novinami in premikal noge, da bi mu ne sedli moskiti na kolena. Oba sta celo uro molčala.

— Kakšna noč! — je vzklisknil slednjič mlajši. Odložil je novine in si obrišal potno čelo. — Ali ni že čas, da greva spat?

— Čemu neki? V tej neznosni sopari itak ne boš mogel zaspati. Privoščiva si raje whiskeyja s sodavico.

Poklical je slugo-domačina, ki je prišel ves zaspan in prižgal na verandi dve svetilki. Potem je prinesel steklenico whiskeyja, sodavico in dva kozarca.

Ko je sluga nalival sodavico, je nekaj zamrmral v birmanskem jeziku.

— Kaj pravi, Jennings? — je vprašal mlajši, Miller, starejšega. — Ali ne govori nekaj o tigru?

— Da. Pravi, da se kladi zadnje čase tu po okolici tiger, ki požira ljudi. Pred dvema dnevoma je baje raztrgal neko žensko.

Ta vest je Millerja tako pregnala utrujenost. Njuna desetdnevna lovška ekspedicija, ki sta jo priredila brez najmanjšega uspeha in s katere sta se zdaj vračala, je bila z vsemi razočaranji ta-

koj pozabljena čim je sluga omenil tigr. Millerja je zanimalo, kako jo je tiger raztrgal in kje se skriva. Sluga je odgovarjal na njegova vprašanja in Jennings, ki je znal birmanski jezik, je tovarišu tolmачil odgovore.

— Bilo je zgodaj jutraj, še preden se je zdanilo, — je pripovedoval sluga. — Ona je šla z vašimi dekletki doli k reki po vodo. Tiger je planil iz džungle in jo odnesel.

— Rad bi vedel, če se še kladi tu po okolici. — je vprašal Miller.

— Vedno je tu. — je odgovoril sluga. — Shay Yo, ribič, ga je videl s čolna, ko je zvečer nastavljal mreže. Prišel je k reki pit vodo.

— Takoj jutri jutraj pojdem za njim, — je vzklisknil Miller. — Po najini lovski smoli bo imenitno ustreliti tigr.

— Samo pazi, da te on ne pošlje v krtovo deželo, — je pripomnil Jennings.

— Tigri so nevarne zverine. Obrnil se je k slugi, rekoč:

— Lahko greš spat. Nocoj te ne bova več potrebovala.

Sluga se je obrnil, toda na prvi stopnici se je ustavil. Okrog verande je bilo vse zavito v temo. Zrl je v temno noč proti bivališču služinčadi, toda razločil ni ničesar. Po tem se je ozrl na svetilki na verandi. Bili sta dve, toda gospoda ju bosta potrebovala pri slačenju, kajti v hiši sta bili samo dve. Svetilka bi ga lahko rešila, da bi ne stopil na strupeno kačo, luč bi odganjala zle krvooločno zverino, če se skriva kje v bližini, osobito bi pa odganjala zle duhove.

Toda gospoda rabita obe svetilki in tako ne preostaja drugega nego napotiti se domov v temi. Odšel je torej po stopnicah in izginil v temo.

vročini po gošči. Šele proti večeru sta prispela do te naselbine, kjer sta zdaj počivala, utrujena in otrpla od sedenja. Obema je silil spanec na oči, toda v neznojni sopari ni bilo mogoče zaspati. Tu pa tam sta zadremala, toda moskiti so ju takoj zdramil.

Kar se je Miller nagnil naprej in se zagledal v temo. — Kaj neki je bilo to? — je vprašal tovariša.

— Kaj se je zgodilo? — je vprašal Jennings z zaspanim glasom.

— Ali nisi slišal, da se pred hščo nekaj premika?

— Premika? Ne. Kaj si slišal?

— Sam ne vem. Zdelo se mi je, da tam doli šumi listje.

Sedela sta in prlušala, toda slišal se je samo žabji koncert.

— Ničesar ne slišim, — je dejal Jennings nervozno. — Morda se ti je samo zdelo.

— O ne, slišal sem dobro, — je zatrdel Miller.

— To je posledica storije o tigr, tvoja fantazija je napeta, — je dejal Jennings in se pretegnil v naslonjaču.

Nato je v bambusovem gozdu začulo listje, veje so se zamajale in nad verando je zapihal hladen, vlažen veter tako, da sta svetilki zaplapolali in ugasnili.

— To si torej slišal, — je dejal Jennings in znova prižgal svetilki. — In to je tudi vzrok, da žabe tako navdušeno regljajo. Še nocoj dobimo dež.

Znova je zapihal iz gozda veter in kmalu so začele padati na suho listje debele dežne kaplje. Ozračje se je takoj znatno ohladilo. Millerja je streslo.

— Pojdiva spat, — je dejal. — Nocoj bova imenitno spala.

In oba sta zazdehal.

Jennings je vzel svetilko in odšel po stopnicah gori, dočim je vzel Miller drugo in odšel v spalnico v pritličje. Jennings se je sredi stopnic ustavil in zaklical tovarišu:

— Miller! Svetoval bi ti, da zakleneš za seboj vrata spalnice.

— Zakaj? Zavoljo tigra, ki žre ljudi?

— Da. Boš vsaj varen pred njim. Lahko noč!

— Toda če zaklenem vrata, bo v spalnici slab zrak Morda bo pa zadostovalo, da pustim luč goreti.

Toda Jennings je bil že odšel. Miller je stopil v spalnico ter pustil okno in vrata odprta. Slek se je in se zamotal v vrečo, da bi ga ne mogli moskiti v spanju opikati. Kmalu je sladko zaspal.

Izba, v kateri je Miller spal, je bila samo za silo opremljena s pohištvo. Bambusova preproga je pokrivala tla in škripala je pod nogami. Velika odprta peč je zavzemala večji del stene. Bila je prostorna peč, v kateri so lahko gorela debela polena, ki so jih prinašali domačini iz bližnje džungle. Na omari s predalčki iz tenkega lesa je stala luč, ki je zaplapolala, če je potegnil veter. Sredi izbe je stala miza s stolom.

Zunaj je deževalo. Veter se je bil poleg, samo v presledkih je še lahko zapihal. Ko je kmalu po polnoči znova zapihal, je luč zaplapolala in ugasnila.

Kar se je Miller zbudil. Ležal je in napeto poslušal. Srce mu je začelo močno utripati. Bal se je, strašno se je bal nečesa, kar se ne da povedati. Ležal je nepremično, da bi ga skripanje postelje ne izdalo. Zadrževal je sapo in skušal ugotoviti, kaj ga je zdrnilo iz sladkega sna.

Kdo je kriv, da se toliko zakonov razdere

Eni dolže zakonske moze, drugi pa žene. — Kaj pravi češka odvjetnica. — Ameriški sodnik vali vso krivdo na žene.

Zanimivo je, da ženske redko zagovarjajo zakonske žene, ki se ločijo od moških. Znanke in sosedice, ki presojajo ločitev zakona po svoje, zvale krivdo navadno na ženo, češ, sama naj nosi posledice, pa naj bi bila z njim boljše ravnanje in se omejila v svojih pretenzijah. Pa ne samo preproste ženske z zdravim razumom vale krivdo za ločitev na ženo, marveč tudi izobražene ženske. Med tema dvema kategorijama je vrsta žensk, ki skušajo ločene moze izkoristiti in ki vale vso krivdo na moze. To je posebna kategorija površnih in klepetavih žensk, ki so malo povohale izobrazbo ali boljše družbo in imajo polne glave nemogočih načrtov, pri tem pa posedajo po kavarnah, zahajajo v kino in pošiljajo v novine oglase, v katerih iščejo prijatelje. Po mnenju takih žensk so moze krivi samo zato, ker so jih presenetili z drugim v veselje družbi ali pa v kočljivem položaju. V tem pogledu imajo bogate izkušnje odvjetniki in sodniki, ki bi lahko marsikaj povedali o vzrokih ločitev in o pranju umazanega zakonskega perila. Izobražene in razumne ženske pa vale krivdo običajno na žene in sicer na one, ki se ločijo, in na tiste, ki ločitev povzročijo.

Mlada češka odvjetnica v Pragi, ki si je izbrala za svojo stroko ločitve zakonov, je morala kmalu javno in brez ovinkov priznati, da se večina zakonov razdere po krivdi žen. Tudi v Evropi je se razpasla grda navada ameriških žen, ki se dajo ločiti samo zato, da dobe dosmrtno rento in da lahko brezskrbno živijo. Ameriški sodniki so že do grla siti tega amoralnega izkoriščanja zakonskih moze tembolj, ker je Američankam ločitev zakona samo pretveza, pod katero lahko razuzdano živijo. To je obenem velika gospodarska škoda naroda, kajti mnoge ženske živijo brez dela, brez skrbi za rodbino, samo za svojo zabavo. Taki ljudje so odveč in zakon bi jih moral prisiliti, da primejo za kakršnokoli delo.

Neki odlični ameriški sodnik, ki so ga zakonske žene kar oblegale s prošnjami, naj jim pripomore do ločitve, je na javnem predavanju izjavil, da spada zakonska žena v gospodinjstvo in da jo sme moze zastopati samo, če sam ne more pridobivati sredstev za življenje.

Iz zgodovine Etna

Etna, ki ji pravi prebivalstvo Sicilije Monte Gibello, je najvišji evropski vulkan, kajti visoka je 3227 m. Že v pradednih časih so nastale o tej gori razne povesti in bajke, kajti ljudstvo je bilo prepričano, da imajo v njeni notranjosti svoje podzemne delavnice ciklopi in bog Vulkan. Ljudstvo je vedelo tud povedati, kako je Etna nastala. Zeus je bil baje nekoga dne zelo razkačen na giganta Tyfoea in Enkelada in je jima vrget na glavo celo goro. Od tega dne je Etna bruhala lavo in pokončala čisto vso okolico. Arabci so nazivali Etno Džebel en - nar. V raznih narčnih pravljicah Etni ognjena gora ali pa Montagna. Etna kraljuje nad Sredozemskim morjem in je v zemljepisnem pogledu zelo zanimiva. Njeno najvišje žrelo sega v višino 3313 m. Ves ognjenik tvori ogromen stožec, čigar podstavek meri v obsegu 180 km. Ob vznožju je Etna čisto zasnežena.

O bruhanju Etna imamo zelo stara poročila in v zadnjih 300 letih so bile večje erupcije vsajih 10 let. Že pred trojansko vojno so morali prebivalci Sicilije zapustiti svoje domove po strahoviti erupciji goreče gore. Najstarejše avtentično poročilo govori o erupciji Etna leta 693. red Kr. Tretja velika erup-

žene, čijih moze zaslužijo dovolj, da se lahko rodbina preživlja, so po njegovem mnenju krive, da je na svetu toliko nesrečnih zakonov. Dotični sodnik je imel opraviti z mnogimi ločitvami zakonov in ugotovil je, da je bilo 90 odstotkov nesrečnih zakonov brez otrok. Samo 25 odstotkov je bilo takih zakonov, v katerih zakonca nista hrepenela po udobnem domačem ognjišču. Sodnik je izjavil, da je na svetu preveč poganskih zakonov. Sebe ne smatra za verskega fanatika, pač pa veruje, da mora biti zakon sklenjen vsaj deloma v prepričanju, da je nekaj svetega. Ljudje sklepajo zakone slepo, nekako za zabavo, brez pomisleka in zato ni čuda, da taki zakoni ne morejo dolgo trajati. Za zrahljane zakonske vezi je nevarnost. Še večja tam, kjer ni otrok, ne doma, kjer hodi žena na delo, občeje z drugimi moškimi in posluša njihove slavošpeve o svoji lepoti. Take ženske se dajo rade povabiti tudi na razne zabave, seveda brez mozeve vednosti. Na svetu je na tisoče žensk, ki bi jim ne bilo treba hoditi v službo, toda v svoji lahkomišelnosti raje uničijo zakonsko srečo, nego da bi se odrekale užitku, ki jim ga nudi ta ali oni poklic, pri katerem jim pa gre večinoma samo za to, da lahko občejejo z drugimi moškimi.

Mnoge ženske porabijo ves denar, ki ga zaslužijo, za parado. V zakonu se čutijo razočarane in zato ne mirujejo dotlej, da se jim posreči izposlovati ločitev in da lahko brezskrbno živijo od alimentov, ki jih morajo plačevati moze. Povsem umestno je vprašanje, je-li iz gospodarskega vidika prav presoditi ločeni ženi brez otrok prispevek za preživljanje kljub temu, da bi se lahko sama preživljala. Življenje žensk, ki živijo kot ločene žene na račun svojih bivših moze, bi bilo treba od časa do časa revidirati, da se ugotovi, če morda ne zapravljajo prostega časa s posedanjem po kavarnah, s kokehtiranjem in zapeljivanjem moških. Ne bila bi nobena krivica, če bi takim ženam prispevke odvzeli in jih porabili v socialne namene.

Sodba ameriškega sodnika se nam zdi nekoliko prestroga, vsaj za naše razmere. Za poedine primere sicer velja, za pretežno večino pa ne.

cija od časov, ko so Grki zasedli otok, je bila leta 425 pred Kr., ko je lava zalila vso okolico Katane. Po Kristusu je bilo mnogo erupcij. Ena najstrašnejših je bila 4. februarja 1169. Takrat se je tresla vsa Sicilija. Izbruh Etna l. 1183 je zahteval baje 15.000 človeških žrtve. Sledile so velike erupcije l. 1329, 1536 in 1537. V žalostnem spominu je 17. stoletje, kajti Etna je skoro nepretrgoma bruhala lavo od l. 1603 do 1620.

Leta 7669 je nastala najstrašnejša erupcija Etna. 11. marca 1669 je nastala na Etni široka razpoka in pojavila se je nova žrela Monti Rossi, iz katerih je tekla lava v celih veletokih. Lava je uničila mesto Malpasso z 8000 prebivalci, zalila je del catanskih okolice in med strahovitim potresom se je zrušil 26. marca vrh Etna. Od 22. aprila se je valila lava mimo catanskih nasipov v morje, 30. aprila je porušila nasipe in uničila ves zapadni in južni del mesta. Del pristanišča je bil zalit z lavo in obala se je pomaknila daleč v morje. Vulkan se je umiril šele v juliju. Lava se je strdila in pokrivala 50 kvadratnih kilometrov zemljišča. Pod njo je bilo pokopanih 12 mest in vasi, poleg tega je bil potres uničil še šest krajev. Število človeških žrtve je znašalo takrat najmanj 20.000.

Bilo je še več strahovitih erupcij Et-

ne, med njimi ena najstrašnejših leta 1693, ki je zahtevala baje okrog 50.000 človeških žrtve. Izmed novejših erupcij naj omenimo one 29. in 30. avgusta 1874, 26. maja in 6. junija 1879 in erupcijo iz l. 1886, ki je trajala mesec dni. Velika erupcija, ki je zahtevala mnogo žrtve, je bila tudi v juliju in avgustu l. 1892. Seveda se je pri vsaki erupciji višina in oblika Etna izpreminjala. O tem sta pisala že Lucilius in Seneca. Nedvomno se tudi os tega ogromnega stožca neprestano premika in izpreminja.

Ženska ostane ženska

Predsednik pariške odvjetniške zbornice je povabil k sebi mlado, lepo odvjetnico, ki je s svojim vedenjem ogrožala ugled odvjetniškega stanu. Mislila je, da jo kliče v stanovskih zadevah, toda zmotila se je, kajti predsednik je namršil obrvi in spregovoril osorno:

«Želo mi je žal, cenjena gospa, da vam moram povedati, da vaše vedenje ni v skladu z ugledom odvjetniškega stanu. Vedno, kadar oblečete odvjetniški plašč, vzamete iz ročne torbice ogledalo in se začnete pudrati. Priporočal bi vam, da se v bodoče čim bolj omejite v tem poslu, ki sramoti naš stan.»

Osramočena je odvjetnica zapustila predsednikov kabinet. Od jeze in ogorčenja so ji tekale solze iz oči. Na hodniku se je pa pogledala v ogledalo, in ko je opazila, da ima solzne, rdeče oči, je hitro vzela iz ročne torbice toaletne potrebščine in se napudrala.

Razvoj ameriškega letalstva

Američani so vajeni velikih števil in se ne čudijo, če postane navidez brezpomemben izum temelj ogromnega tehničnega podjetja. Američani so že videli, kako je nastalo iz kupa kamenja mesto nebotičnikov, kako se je razvilo iz pešice starih trgovskih ladij ogromno moderno brodovje ali kako je nastalo iz neznatnih petrolejskih vrelcev solidno industrijsko podjetje, ki ima vsako leto ogromen dobiček. Pred 10 leti tudi v Ameriki nihče ni slutil, kako naglo se bo razvilo ameriško letalstvo, ki je bilo nedavno še v povojih. Zdaj je letalstvo v Ameriki najhitreje in najbolj varno prometno sredstvo.

Letalska industrija se je razvila v ogromno podjetje, ki obratuje z milijardami dolarjev. Letos je izdala Amerika za izdelavo letal, za ureditev aerodromov in novih zračnih zvez 100 milijonov dolarjev. Trgovsko letalstvo je bilo urejeno s posebnim zakonom in z nimanjem javnosti za letalstvo se je s tem tako povečalo, da je moralo trgovsko ministrstvo svoje oddelke za letalstvo znatno razširiti.

Poročilo oddelka za letalstvo pravi, da se je razvila gradnja aerodromov v zadnjem letu v posebno grano industrije, ki zaposluje tisoče delavcev in ki se zelo lepo razvija. V Ameriki je zdaj 1256 aerodromov, zgrajenih v zadnjih dveh letih. Pred 10 leti je znašala dolžina zračnih poštinih zvez v Ameriki 350 km, v avgustu letošnjega leta pa že 17.305 in računa se, da bo narasla do konca leta še za 6400 km. Amerika ima 29 raznih zračnih prog, na katerih je uveden reden poštini in potniški promet. Celokupna dolžina teh prog znaša 19 tisoč km. Pred 25 leti sta delala brata Wright v Daytonu prve poskusne plete in nista slutila, da se bo v kratkem letalstvo tako razvilo. Pred dobrim letom je imela Amerika samo 80 tovarnih letal, zdaj jih ima pa že 130. V zadnjem času so zgradili v Ameriki 1995 novih letal v vrednosti 14.500.000 dolarjev in trgovsko ministrstvo računa, da bo izdelala letalska industrija do konca tekočega leta 6000 novih letal.

Tudi število izprašanih pilotov stalno narašča. Potreba letalskih šol je postala zadnje čase tako velika, da je na-

raslo njih število od 161 na 307. Zadnje mesece so dobivale izpraševalne komisije povprečno po 2500 prošnji mladih letalcev, ki bi radi položili letalski izpit. Letalsko diplomu ima zdaj v Ameriki 4393 ilotov, 6177 jih pa še čaka na izpit. Amerika si mnogo obeta od novega letalskega motorja, ki naj letanje poceni, obenem pa odstrani vse nevarnosti. Ta motor bo gonilo olje. Vlada izumitelja izdatno podpira in pet let so konstruirali motor, ki je bil nedavno dovršen. Gre za motor na principu Dieslovih motorjev, kakršne rabijo pri podmornicah, na parnikih in v industriji. Za zadevo sta se že zavzeli dve veliki podjetji Ford in Packard, ki hočeta nove motorje izdelovati v celih serijah, da bi ameriško letalstvo standardizirali in pocenili.

350 milijonov priigral v Monte Carlu

O srečnih ljudeh se govori navadno več, nego o nesrečnih. Zlasti srečni igrači postanejo središče pozornosti menda zato, ker jim vsi zavideajo ali ker bi ljudje radi, da bi jim povedali, kako so igrali. Skoro v enakih presledkih se pojavljajo v novinah vesti, da je ta ali oni srečnež razbil banko kake svetovne igralnice in postal čez noč milijonar.

Eden takih srečnežev, ki je v kratkem priigral za zeleno mizo milijone, je mr. Wells. V enem dnevu je moze petkrat razbil banko v Monte Carlu in nakopičil pred seboj poldrugi čevljev visok kup bankovcev po tisoč frankov. Igral je po posebnem sistemu, ki ga je snavel več let. Skoro vsi strastni igrači igrajo po določenem sistemu. Igrajo po njem tako dolgo, da izgube vse premoženje. Wells je pa izumil baje nov sistem, ki se odlikuje od drugih v tem, da ga ni nič stal. Moze je študiral ruleto več let, opazoval je igro in nikoli ni stavil. Šele ko je imel sistem skonstruiran, je odpotoval v Monte Carlo in ga preizkusil.

K oje zapuščal Monte Carlo, je imel v žepu nad 350 milijonov Din v gotovini, poleg osnovnega kapitala v znesku 6000 funtov šterlingov, s katerimi je začel igrati. Wells je pa izjavil, da je 6000 funtov šterlingov najmanjši znesek, s katerim se lahko v Monte Carlu pošte no priigra. Spočetka je treba staviti visoke zneske, kajti drugače ni mogoče dobiti. Wells pa ni hotel povedati, kako je treba staviti, da se priigra celo premoženje. Njegovi tovariši so skušali njegov sistem posnemati, kar se jim pa ni posrečilo. Wellsa so tudi vprašali, zakaj ni igral tako dolgo, da bi banko popolnoma razbil. Odgovoril je, da je bil preveč izmučen, ker je igral nepretrgoma 11 ur. Moze se vrne v Monte Carlo, ker se hoče znova prepričati o zanesljivosti svoje metode.

Dva zagonetna zločina

Pariška policija se peča zadnje dni z dvema zagonetnima zločinoma. Prvi je bil izvršen v gozdu blizu Napoleonevega gradu pri Fontainebleau. Neki zidar, ki je iskal v gozdu gobe, je naletel pod drevesom na truplo mladega moškega. Truplo je bilo naslonjeno na drevo, obleka pa razmetana okrog drevesa. Sodna komisija je ugotovila, da je bil neznanec dvakrat ustreljen. Pri trupu niso našli nobenega dokumenta. Po mnenju komisije je samomor izključen. Zločin je bil izvršen že pred tedni. Ker zahajajo v ta gozd najraje slikarji, je zelo verjetno, da je spadal umorjeni med boheme, o čemur prča tudi njegova umetniška frizura.

Nekaj dni po odkritju tega zločina so odkrili drug grozni zločin na bregu Seine, nekaj kilometrov za Parizom pri Bercey Quay, v kraju, ki je ponoči popolnoma zapuščen. Neki moze brez stalnega bivališča je legel pod most, da bi prenočil. Naenkrat je zaslišal na mo-

stu drdranje avtomobila. Avtomobil se je na mostu ustavil in ugasnil luči. Radoveden, kaj bo, se je moze približal avtomobilu, ne da bi ga opazila dva neznanca, ki sta na mostu izstopila. Tiho sta se o nečem pogovarjala, potem sta pa vzela iz avtomobila velik kovčeg in ga vrgla v vodo. Nato sta sedla v avto in se v največjem diru odpeljala. Siro-mak si je pa zapomnil številko avtomobila in je zjutraj zadevo prijavil policiji. Se istega dne sta bila aretirana lastnik avtogaraže Henry Robert in njegov mehanik Paul Campagna. Oba odločno tajita, da bi bila vrgla kovčeg v vodo. Baje nista mogla spati in sta se odpeljala na izprehod. Policija ju je obdržala v preiskovalnem zaporu in naročila potapljačem, naj pregleda dno Seine, ker vse kaže, da je v kovčegu truplo.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Pet milijonov novih avtomobilov v enem letu

Po prvotno določenem načrtu bi morale ameriške tvornice izdelati letos v avgustu 400.000 avtomobilov, toda to število je bilo proti pričakovanju prekoračeno. V avgustu so namreč izdelale ameriške tvornice vsehviš kanadske 485.000 avtomobilov, kar je novo mesečno rekordno število ameriške avtomobilske industrije. Prejšnji rekord je bil dosežen v aprilu l. 1926 in je znašal 462.809, lani v avgustu je pa poslala ameriška avtomobilska industrija na trg »samo« 321.352 novih avtomobilov. V primeri z lanskim letom je torej ameriška avtomobilska industrija letos zelo napredovala, kajti v prvih osmih mesecih je izdelala 3.227.806 avtomobilov, lani v istem času pa samo 2.795.979.

Letošnje leto se za ameriško industrijo ni začelo s posebno ugodnimi iz-gledi in zato nihče ni pričakoval, da bo rekordno število novih avtomobilov iz l. 1926 prekoračeno. Zadnje mesece je pa produkcijska kapaciteta nepričakovano rapidno narasla in zato bo predlanski rekord znatno prekoračen. Glavna zasluga je šla predlanskim Fordovim tvornicam, ki so bile v polnem obratu, in so izdelovale 5000 avtomobilov dnevno, dočim so letos dosegle samo polovico produktivnosti. Toda zadnje mesece je začela tudi Fordova produkcija naglo naraščati in v juliju so Fordove tvornice že izdelovale 2000 avtomobilov dnevno tako, da se bo najbrž izpolnila Fordova obljuba, da bodo njegove tvornice do konca letošnjega leta izdelovale že 10.000 avtomobilov dnevno. Letošnje povpraševanje po ameriških avtomobilih narašča v enaki meri, kakor produkcijska kapaciteta. Tovarna Chevrolet je izdelala v avgustu 95 tisoč avtomobilov, začetkom septembra je pa že poslala na trg milijonski avtomobil.

Ameriški statistični urad je izračunal, da bodo izdelale letos vse avtomobilске tovarne na svetu okrog pet milijonov avtomobilov, torej 690.000 več, nego lani. Od tega odpade na Ameriko 4 milijone. Na Anglijo odpade 250.000, na Kanado 200.000, na Francijo 200.000, na Nemčijo 92.000, na Italijo 55.000, na Češkoslovaško 15.400, na Avstrijo 11 tisoč 500, na Belgijo 8.150, na Rusijo 2100, na Švedsko 2000 in na Švico 1600.

Polagoma je spravil svoje misli v red. Spomnil se je, da v stražarskem poslopiju za goste, spomnil se je dolge, naporne hoje prejšnjega dne in začudil se je, kaj ga je nenadoma zadržalo in navdalo s tako grozo. Toda čemu tako napenja sluh, da bi prestregel tisto strašno, ki ga je zadržalo? Spomnil se je pogovora o tigru, ki požira ljudi in ki ga hoče ubiti jutri ali bolje rečeno danes, kajti noč se je že močno nagibala k jutru.

Na lov morja zgodaj zjutraj, toda ne pred jutranjo zarjo, ker bi v temi ne mogel streljati. Dočim so mu rojile po glavi misli o lovu, so njegovi čuti napeto bedeli in skušali prestreči oni mehki, nerazločni zvok.

Potem se je spomnil, da je pustil luč goreti, da bi pregnal tigra, kajti tigri se luči boje. Spomnil se je tudi Jenningsovega nasveta, naj zaklene za seboj vrata. Ni se zmenil za prijateljev nasvet, zanašajoč se na luč, ki je ugasnila.

Čutil je, da ne sme zamuditi nobene sekunde. Naglo, toda tiho je zlezal iz postelje in odvil mrežo proti mostu. Bambusova preproga je bila hladna in vlažna, ko je stopal po prstih po sobi. Prišel je do omare s predalčki, kjer je stala manjša luč. V temi je začel iskati vzglavice.

Potem je zaslišal, kako je za njim zaškrpala bambusova preproga. Nekdo je moral biti pri vratih. Naglo se je obrnil. Spočetka ni ničesar razločil. Potem je mislil, da vidi v temi nekaj črnega. Napel je oči, da bi spoznal obrise. Kar je zagledal v temi dve žareči zeleni lučici.

Tiger je stal nepremično nekaj korakov od njega in dasi skoro ni videl v temi njegovega pogleda, ni bilo nobenega dvoma, da stoji pred njim grozna zver. A on je stal pred njim, slaboten človek brez zaščite in moči, kakor ga je ustvarila narava.

Najprej mu je šinila v glavo misel, da bi pograbil puško, toda spomnil se je, da ni nabasana. Zato so se osredotočile vse njegove misli na to, kako bi pobegnil. V izbi ni bilo ničesar, na kar bi lahko splezal tako visoko, da bi ga tiger ne dosegel. Tigrovo telo je zakrivalo vrata, a okno je bilo tik vrat. A ves ta čas je stal tiger nepremično in meril svojo žrtev s srepim pogledom. Bambusova preproga je znova zaškrpala. Tedaj se je prestrašeni Miller spomnil, da je v izbi peč. Zamolklo je vzkljnil in planil na drugo stran izbe, kjer je začel v temi iskati peč. Otiral jo je, se nagnil, zadel z glavo ob peč in se znova vzravnil, stoječ v peči. Kamin je bil dovolj širok in Miller je napel vse sile, da bi splezal v dimnik.

Saje so se mu vsule na glavo, zakašljaj je in malo je manikalo, da ni padel nazaj. K sreči je našel v dimniku oporo, na katero je stopil z bosimi nogami tako, da je bil za prvo silo na varnem. Srce mu je močno utripalo.

Prepričan, da mu plen ne uide, je stopal tiger počasi po izbi in bambusova preproga je škrpala pod njegovimi taci. Miller je slišal njegovo dihanje, ko je vtaknil glavo v kamin. Zadržal je sapa, da bi se ne izdal.

Nekaj čas je bilo vse tiho. Potem se je začulo praskanje po zunanji steni pe-

či, pod njegovimi nogami. Tiger je iskal.

To je trajalo samo nekaj sekund. Toda opora, na kateri je stal Miller v kaminu, je bila v neposredni bližini žrela. Znova je nastala grobna tišina in Miller je vedel, da preži zver nanj, da bo čepela kakor mačka nepremično uro za uro, dokler nervoznost ali misel, da je nevarnost odstranjena, ne spravi njegove žrtve iz kamina.

Trdno prepričan o tem je Miller sklenil ostati do jutra v kaminu. Bal se je, da bi ne zdrknil z ozke opore v dimnik, na kateri je stal, kajti zdaj, ko mu ni več pretila neposredna nevarnost, ga je začel premagovati spanec. Napet je vse sile, da bi ne zadremal, suval je s koleni ob steno, da bi bolečine pregnale spanec.

Razmišljal je, kdo bo prvi, ki stopi zjutraj v izbo. Sluga s škodolico čaja ali Jennings, ki vedno zgodaj vstane? Kdorkoli pač pride, bo raztrgan, kajti tiger mu skoči bliskoma za vrat.

Doslej je bil Miller tiho, samo pred skokom k peči je zamolklo vzkljnil. Zdaj je pa začel kričati, da bi opozoril druge na smrtno nevarnost. Klical jih je po imenu in kričal, da je v izbi tiger. Toda njegov glas se je izgubljal v kaminu tako, da ga nihče ni mogel slišati. Težki kosi saj so padali nanj in malo je manjkalo, da ga niso zadušili.

Kmalu je imel polno grlo saj in moral je umolkneti. Edina posledica njegovega prizadevanja je bila, da je razdražil tigra, ki je srdito renčal in skakal po izbi. Da ni kričal, bi bil tiger morda odšel, toda zdaj, ko ga je razdražil, je vsaka nada zaman. Tiger je še nekaj časa

hodil po izbi, potem je pa znova legel k peči.

Millerja je bolela glava, ko je butnil z njo v steno, ko je lezel v kamin. Pritislil je čelo na steno in opeka ga je prijetno hladila. Kaj bo zjutraj? Tiger se vrne v džunglo, čim napoči dan, toda Jennings vstane in pride buditi prijatelja prej. Kako bi ga mogel opozoriti na nevarnost? Mora bedeti in napeto poslušati, samo poslušati in bedeti ter biti pripravljen, da pravočasno opozori prijatelja. Stati na straži in poslušati. Glavno pa je, da ne zadremle. Te besede si je neprestano ponavljal v mislih: Bedeti in napeto poslušati. In tako je zadremal.

Kmalu se je prebudil, ves trd in prezebl, toda vesel, da ni padel iz dimnika. Rad bi bil vedel, kdaj se začne daniti, toda vedel je, da je s svojim telesom samsil ves dimnik. Stisnil se je torej k steni in pogledal doli. Svetloba, dnevna svetloba ga je zbudila v oči, ki so bile že vaje teme.

Napeto je poslušal, toda vse je bilo tiho. Kaj se je bilo zgodilo? Ali je tigre pregnal jutranja zarja ali pa se je pripetila grozna tragedija? Zakaj je bilo v hiši tako tiho? Stisnil se je na vso moč k steni in pogledal doli. Tam, pod njim na belem kaminu pred kaminom se je poznala blatna stopinja tigrove tace.

S tem je bilo povedano vse. Tiger je bil najbrž odšel in pustil za seboj sledove svojih taci. Jennings ali sluga sta opazila sledove in videč posteljo prazno, sta ji mahnila takoi za tigrom v džunglo. To je nedvomno vzrok, da je v hiši vse tiho, dasi je že beli dan.

Počasi in previdno se je nagnil Miller doli do ognjišča. Sklonil se je in pomolil glavo iz kamina. Pogledal je skozi okno in videl, da solnce še ni bilo vzšlo. Teme vajene oči so bile zamenjale jutranjo zarjo z belim dnevom.

Vzravnal se je in pretegnil otrple ude. Tisti hip je nekaj za njim zaškrpalo. Naglo se je obrnil. Dva koraka pred njim je ležal tiger. Miller je odreden bolj od presenečenja nego od strahu. Tiger je dvignil glavo in ga premeril s strašnim pogledom. Strah in groza sta ga obšla. Obrnil se je, da bi zbežal. Tisti hip se je pa grozna zver prevrnila na drugo stran kakor razgrana mačka in ga udarila s tacio.

Miller je padel z razmesarjeno ramo in raztrganim rokavom. Kri mu je tekla iz globoke rane. Ležal je nekaj časa omamljen, potem je pa začel plezati po vseh starih k vratom. Ena roka mu je visela doli, toda bolečin ni čutil. Bil je samo omamljen in zelo slab. Kri je kapljala na tla, videl jo je, toda ni se zmenil za to. Tam so vrata — morda jih doseči, tam za njimi bo pa že kako. Toda vrata so se mu zdela zelo daleč in plezal je zelo počasi. A ves čas ga je tiger opazoval, mikal je s koncem repa kakor mačka, ki se igra z miško.

Pri vratih je skušal Miller vstati, toda v enem skoku je bila zver na njem in padel je z razbito lobanjo na okrvavljena tla.

Tiger je obrnil truplo z močno tacio na drugo stran in ga povohal. Potem so zahrustale kosti. Trije dolgi skoki so prenesli zver čez dvorišče in tiger je izginil s plenom v džungli.

Po tem je vzšlo solnce.

Roger de Beauvoir:

Sužnja

Roman.

Spremljal jo je častnik dožve straze, za katerim je stopal starič v raztrgani obleki, razprostrti rok in krvavečega čela.

— Ottale, bože moj, Ottale ranjen! Kdo je vas ranil?

— Visokost, — je odgovoril žid mirno, — baš ko je naju tale častnik na vaš ukaz odvedel iz ječe, so me hoteli žid iz mesta samega in iz bližnjih otokov osvoboditi. Namesto da bi me odvedli k vam po tajnem hodniku, smo šli čez dvorišče. To je bilo izrecno povelje inkvizitorja Grimanija.

— In kaj se je zgodilo?

— Visokost, prišlo je do spopada med židi in ljudstvom, meni je vrgel nekdo kamen v glavo. Toda, — je nadaljeval Ottale, — zdaj je treba poskrbeti za tole dražestno dete, jaz ne prihajam v poštev. Minute so štete. Hoteli ste govoriti z menoj, pripravljen sem.

— Govoriti s teboj! — je odgovoril dož ves iz sebe. — Najprej te je treba rešiti. Bodi brez skrbi, prisegam, da se ti ne zgodi nič hudega, dokler boš pri meni ... s temle detetom.

— Visokost, — je odgovoril žid, — ne, ne mislim se pred vami zagovarjati, toda vrtni mi življenje ne zadostuje, treba mi je vrtni čast.

— Saj baš na to mislim, Ottale. Prav praviš, resnica mora stopiti na dno tega brezna, najti je treba pravega krivca.

— Razen vas, Visokost, ni bil nihče ponoči v moji hiši, kaj ne, da ne? — je jecljal Ottale.

— Nihče, izvzemši moža, ki je prišel predvčerajšnjim pred mojim prihodom.

— O kom govorite? — je vprašal žid z drhtečim glasom.

— O Davidu Grussu.

— Prav pravite, on je bil pri meni.

— Se spominjaš, da si videl, kako je odšel?

— Ne spominjam se drugega, nego da me je srepo pogledal in da sem trdno zaspal. To je vse, kar vem.

— Pokličite si dobro v spomin vse dogodke.

— Visokost, spomin mi kaže žalostno sliko, ki sem jo zagledal, ko sem se

prebudil, Ziana je plakala in zatrijevala, da je Taddeo zaman trkal zgodaj jutraj na njena vrata. Kaj pa, če sta se ta mož in Taddeo splazila v mojo delavnico in kovala tam dukate s podobo sv. Marka? Toda ne glede na to, Visokost, da je Taddeo malone moj sin, ne glede na to, da cenim njegovo poštenost in iskrenost, bi rad vedel, čemu je pomagal Davidu Grussu pri tem peklenem naklepu? Zdaj je na morju, na vojno gre in morda umre za Benetke. Sicer je pa to star denar in ponarejen je bil že pred davnimi leti. V dokaz naj vam služi tale dukat.

Ottale je pokazal dož dukat, ki ga je našel na preprogi v igralnici. Bil je res neverjetno spretno ponarejen. Samo Ottale kot strokovnjak ga je mogel spoznati.

Moje začudenje je tem bolj utemeljeno, — je nadaljeval Ottale, — ker so bili po odkritju sleparije dukati zakopani na skrivnem kraju, za katerega nisem nikoli vedel in ki je bil znan samo prokuratorju, sedanjemu inkvizitorju Grimaniju.

— Kaj, ti nisi vedel, da je v tvoji hiši pod stebrom ...

— Kaj hočete reči?

— Da je nastopil čas, Ottale, informirajte o oločinu Davida Grussa. Vede torej, da je ta lopov predsojen s silo svoje volje uspal, da se ni bal zaplesti tudi mene v ta zločin in da je delil z menoj denar, zakopan v dvorani, kjer te je hipnotiziral. Po vsem tem sodim, da je David Gruss skrivni sovražnik, tvoj ali moj, tega ne vem. Toda hotel je naju pogubiti, in to se mu je imenitno posrečilo.

— To, kar mi pripovedujete, Visokost, mi ne gre v glavo. Kakšen človek je to in kaj ga žene ...

— Ne vem, toda ponovno te prosim, prepusti svojo omadeževano čast meni, da jo operem. Nedvomno je David Gruss odkril to tajno, v spanju je vodil tvojo misel k skrivališču in vedel je, da si ti izgubljen in da te hočem rešiti.

— Ostanem, Visokost. Govorite o moji rešitvi. Toda tudi če bi bilo to v vaših močeh, je še vprašanje, če bodo dovolili vaši patriciji, Beneški patriciji, ti naši učitelji poštenja in pravičnosti. Ker je na njih igralnih mizicah nakopirano zlato ponarejeno, morajo biti kaznovani židi. Mar imajo beneški židi ljubice, katerim kupujejo svilu in dra-

gulje, mar imajo palače, v katerih prireja pojedine, ki požro dohodke cele pokrajine? Ali ste kdaj videli, da bi židi prodajali svoje hiše, da bi kvartali in se valjali po cele noči v naročju razuzdanih žensk? Ne, v njihovih rokah je zlato samo reka, v kateri se napajajo ne-nasitni plemiči. Židi, to so beneški sužnji, njihovi učitelji zločinov so pa patriciji.

— Ottale, preostaja nama samo trenutek, da rešiva tebe in Ziano preteče nevarnosti. Treba je čim prej zapustiti to okrvavljeno ozračje. Tale zvesti služabnik, — je nadaljeval dož in pokazal na častnika, stoječega ob strani, — ti pove, kaj moraš storiti. Zdi se mi, da ti minuta so štete. Dal sem pomnožiti stražo pred palačo. Vhod in mreže na stopnišču so zaprte. Zdi se, da poslušaj. Ne morem te rešiti iz ječe, kvečjemu jutri. Toda na otoku sv. Angela prebiva murec, ki sem mu lani izposloval romiloščenje. Ta mož ima znanje na smirskih ladjah in s temi vaju z Ziano na eno teh ladij. Tu je li-stina, ki mu jo izroči tale častnik. Vse drugo prepusti meni. Zanesi se name, bog te varuj!

— Visokost, — je vzkliznila Ziana solznih oči, — če ne morete rešiti obeh, rešite vsaj tegale starca! Ottale me je vzgojil. Ottale je moj oče. Sicer sem pa jaz tista, ki in dolže strašnega zločina.

— Rešim vaju oba, — je odgovoril dož v neponisnem strahu. Hotel je govoriti prepričevalno in samozavestno, pa mu je glas odvoval. — Našel bom zločinca, pa naj se skriva kjerkoli.

— Visokost, vi, čigar dobrota je tako velika, — je nadaljevala Ziana in gledala obupanemu vladarju naravnost v oči, — vi poznate vse beneške tajne. Ali bi mi ne mogli pred odhodom odkriti zagonetko, ki me muči vse življenje?

— Kdo ti je povedal, Ziana, da mi je znana tvoja tajna?

— Poznate jo.

— Jaz?

— Vi! Oni kavalir z masko, ki je vsako noč prihajal k mojemu očetu, mož, ki je vedno govoril o zaščiti in obrambi in ki sem ga ljubila kot angela varuha naše hiše ...

— No?

— Visokost, ta mož z masko, ta kavalir ste vi!

— Motite se, drago dete, — je odgovoril dož mirno.

— Ne skušajte mi prikriti resnice. Visokost. Če bi hoteli ohraniti to tajno, bi vam ne zadostovala maska, odvzeti bi morali moji duši oni bistri nemir, ki opazi vse kretnje in pozna vse obzore. One strašne noči v igralnici, ko mi je inkvizitor Grimanij položil roko na ramo, bi ne smela čutiti utripov vašega srca, ko sem se vsa blede in drhteča oprijela vašega plašča, vaša duša, vaše oči in sploh vse bi vas moralo tako ubogati, da bi ne mogla slutiti resnice.

— In če bi bilo tako? — je vprašal dož z drhtečim glasom.

— O, potem bi imela pravico vprašati vas, moj plemeniti zaščitnik, zakaj pazite name kakor na punčko svojega očesa. Kaj imava skupnega, da je Ziana hčerka sprejemala tako visokega gosta? Kaj je med mojim očetom in dožem, da mu je Ottale vsako noč odpiral vrata svoje hiše? O, kdo mi pove, zakaj sem hotela umreti, ko sem vas za en dan izgubila, in zakaj vas zdaj ljubim, zakaj hočem živeti?

Nove knjige in revije

»Planinski koledar« za leto 1929. Izšel je »Planinski koledar« za leto 1929. Kakor vsako leto, tako prinaša tudi letos prav zanimive in aktualne vesti, ki bodo dobrodošle vsakemu turistu. Med drugim prinaša članek o obsejnim prometu med Jugoslavijo in Avstrijo ter Italijo, ugodnosti, ki jih uživajo člani planinskih društev na železnicih, zanimiv članek o rešitvah postajah in znamenjih, ki jih je treba dati v primeru nevarnosti, pravilnik za zimsko porabo koč, hišni red v planinskih kočah, odredbe za obisk koč, pregled posebnih zemljevidov, poročila o planinski organizaciji, sezname koč, vodnikov, navodila o žepni lekarni in razno drugo aktualno gradivo. Priročni koledar, ki je izšel v obliki malega oktava in je vezan v fino platno, vsem turistom priporočamo. Koledar, ki sta ga uredila Kocbek in Rotter stane 16 Din, po pošti 4 Din več.

»Planinski vestnik«. Izšla je november-ska številka »Planinskega vestnika«, glasila Slovenskega planinskega društva. Dr. H. tuma nadaljuje z imenolovjem Julijskih Alp, dr. J. C. Oblak opisuje pot od Zlatarja skozi Zagorje pod naslovom »Od Ivančice do Bočac, Jos. Wester nadaljuje »Po mejnih vrhovih« (Prisojnik - Mojstrovka - Peč - Golica). Paula Jesihova opisuje nevarno plezalno turo čez Severno steno Debele peč, Bruno Rotter pa prinaša stvarni opis Bambergovih poti pod naslovom »Čez Plemenice na Triglav«. Zanimivi so tudi drugi pri-

spevki ter obzor in društvene vesti. Zadnja številka je opremljena s krasno sliko »Spik iz Mariborja«. Planinski vestnik izhaja vsak mesec in stane na leto 40 Din.

»Naš mornar«. Prejeli smo ilustrirani koledar »Jadranske Straže«, poleg Jugoslovenske Maticice naše največje nacionalno-obrambene organizacije. Koledar je že lani vzbudil splošno zanimanje, letos je pa znatno povečan in vsebinsko popolnejši. Med drugim prinaša večje število poučnih in po-ljudno pisanih člankov o vsem, kar mora vedeti vsak državljan, zlasti pa mornar o morju in mornarici. Izredno pester in bogat je tudi književni del. Naroča se pri odboru Jadranske Straže in stane 10 Din.

»Zepni koledar Jadranske Straže«. Kakor lani tako je tudi letos izšla Jadranska Straža lichen priročni žepni koledar v elegantni vezavi. Koledar prinaša razno aktualno gradivo o našem pomorstvu, pregled naše vojne in civilne mornarice itd.

»Jugoslovenski turizem«. Izšla je november-ska številka »Jugoslovenskega turizma«, organa za propagando in turizem v Jugoslaviji. Revija je polna lepih prispevkov, črtic o našem morju, naši rivijeri, naših letoviščih, prinaša krasne posnetke in reprodukcije naših krajev, prizore iz kopališč itd. Miss Copeland, lektorica angleškega jezika na ljubljanski univerzi, je napisala velezanimiv propagandni članek »Winter in Jugoslaviji« v angleščini »Jugoslovenski turizem« se naroča v Splitu in stane posamezna številka 8 Din, a celoletna naročnina 80 Din.

»Istra kliče!«. Vso Kalvarijo naših primorskih rojakov, ki jih tlači tujčeva pet, pretresljivo opisuje nedavno izgnani slovenski duhovnik g. Jakob Soklič v svoji brošuri »Istra kliče!«. Vsak, ki bo prebral to brošuro in ki ima le trohico usmiljenja in sočutja do sočloveka, se bo moral vprašati: Ali je vse to res, jeli to mogoče? Toda osebna pisca, imena navedenih krajev in datum raznih dogodkov, ki jih navaja pisec, pričajo, da je vse to žalostna resnica. To brošuro, ki slika trpljenje našega ljudstva pod Italijo, je izdala te dni Jugoslovenska Matica, mati naših trpečih in zaslužnih bratov. Pisana je zelo poljudno in namenjena vsem slojem. Knjižica stane samo 10 Din.

»Zakoni francoske politike«. V tiskarni »Jedinstvo« je izšel prevod »Zakon francoske politike« izpod peresa Mite Dimitrijeviča. Delo samo je napisal znani francoski akademik in ugledni parlamentarec Charles Benoit. Knjiga v prvi vrsti pojasnjuje, kako se je ustvarilo francosko državo in narodno edinstvo, kako je prišlo s kulturnim razvojem do političnega, moralnega in intelektualnega edinstva. V knjigi razpravlja Benoit o vseh povojnih pojavih, brezposelnosti, zunanji politiki, Društvu narodov, politični psihologiji evropskih narodov, kolonialni politiki, mornarici itd. Knjiga stane 25 Din in se naroča v založbi »Jedinstvo« v Beogradu.

Hektografični aparati, zvitki, masa, hektografični trakovi vedno in najceneje v zalogi pri **Lud. Baraga, Ljubljana, Selenburgova 6| Tel. 2980**

HALO! HALO!
RADIO FRANC BAR
Ljubljana, Mestni trg 5/I. 12303 **Vsa Evropa v zvočniku**

Strokovna Radio tvrdka

Specializirani:
Kompleten 3-črven RADIO BAR aparat, z akumulatorjem, anodo, antenskim in zemeljskim materijalom, zvočnikom
le Din 1950.—

Kompleten detektorski aparat, s podstavkom za kristal in kristalom, slušalko, antenskim in zemeljskim materijalom
le Din 245.—

Zaradi ugodnega nakupa in velikega kon-zuma cene sestavnih delov gibljoko znižane.
Glavno zastopstvo tvrdke F. HORN, Dunaj, za NEUTROVOKS-aparate.
Z neutrovoksom poslušate ne samo Evropo, marveč tudi Ameriko!

Opravo
za specializirano trgovino, dobro ohranjeno, takoj prodam. Ponudbe na upravo lista pod »Oprava 2130«.

Sostanovalec
sprejemam k boljšemu gospodu, soba zračna in svetla. Ponudbe na upravo tega lista pod »Sostanova-lec 2143«.

Strojni ključavničar
išče stalno službo. — Nastop takoj. — Ponudbe pod »Ključavničar/2058« na upravo »SL. Naroda«.

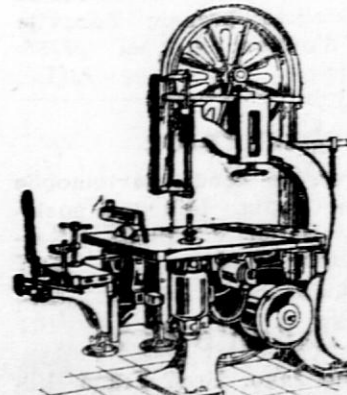
Na prodaj
Več rabljenih otroških vozičkov in dvokoles, v dobrem stanju, zelo poceni na prodaj. F. Bajtel, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 1705

Bukova drva
vsako množino, ponudite z navedbo cene družbi Ilirija, Ljubljana, Vilharjeva cesta, za glavni kolodvorom. 2048

Prodaj
staro ANTIKNO POHIŠTVO Bieder-mayer Barock, miza z zvezdo vdelana, divan, šest stolov, omara z ogledalom (Spiegelkasten). Na-slov pove uprava tega lista. 2047

vseh vrst za mesene, krvave in jetrne klobase vedno na prodaj po najnižjih dnevnih cenah.
Kupujem surovi in stopljeni loj.
BERGMAN JOSIP
Ljubljana, Poljanska c. 85/87

Specijalna tovarna strojev za obdelavo lesa
KLEIN & STIEFEL v Fuldi

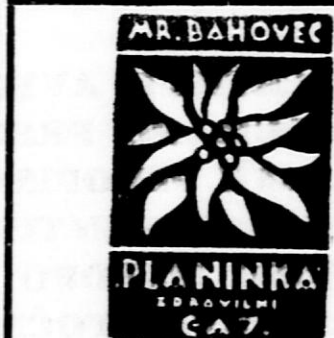

Zastopnik:
Peter Angelo, Ljubljana
Gledališka ulica, 4/I.

Specializirani: mizarški in ko-larski stroji posamezni in v vsaki kombinaciji z vdelani-mi elektromotorji (pogon brez jermena) kakor tudi vsi stroji za jermenski pogon.

Dolgotrajen kredit brez menične podlage
Zahtevajte ponudbo ali brezplačni obisk zastopnika.

Bukova drva
v vsako množino, ponudite z navedbo cene družbi Ilirija, Ljubljana, Vilharjeva cesta, za glavni kolodvorom. 2126

prenavlja, čisti in ope-
zuje kri, izbija slabo
prebavo, slabotno delo-
vanje čreves, napihova-
vanje, obolenja mokračne
kislina, jeter, žolca in
žolčni kamen. Vzodbuja
apetit in izborni učni-
kuje pri arterioskleroz
— »PLANINKA« čaj je
pristen v plombarih pe-
ketih po Din 20.— s na-
pisom proizvajalca:
LEKARNA BAHOVEC,
Ljubljana, Kongresni trg.
(Dobi se v vseh lekarnah)

Družabnika
iščem za dobro peljano trgo-
vino z mešanim blagom na de-
želi. — Potreben kapital 60.000
dinarjev. — Ponudbe pod »Dru-
žabnik/311« na upravo »Slov.
Naroda«.

Lokal
s stanovanjem, za trgovino in tra-
fiko se išče v našem na promet-
nem kraju. Ponudbe na upravo te-
ga lista pod »Lokal 2121«.

Šivilja
dobro izučena za obleke in perilo,
išče službo v damskem salonu
evan. gre v trgovino. Ponudbe na
upravo tega lista pod »Šivilja
2145«.

25.000 Din posojila
išče trgovec v svojo povečanja
dobro moč trgovine s mešanim
blagom. Obresti in garancija si-
gur.. Ponudbe na upravo tega li-
sta pod »Kapital 2132«.

Pozor, vinski trgovci!
Odam GOSTILNO za točenje
vina proti mali odškodnini pri litru.
Naslov pove uprava »Slov. Na-
roda«.

Postrežnik
sprejemam za nekaj ur na dan, dobi
lahko tudi sobo in zajutrek. Zga-
di se je od 12. do 15. ali svečer.
Naslov v upravi »SL. Nar.«. 2166

Obleka
teht., za srednjo postavu, skoraj
nova, in nošen PLASČ poceni na
prodaj. Potrpe se v upravi tega
lista. 2127

V gostilni
Alaciljeva cesta št. 5, Ant. Mayer,
se toči štederka portugalka ter
dolgčasno belo in rdeče vino. Vsa-
ko soboto in nedeljo fine domače
kravice klobase. Sprejme se več
abonentov na dobro domačo in
poceni hrano (mli brez mesa). —
Pavla Feldstein. 2165

Gostilna Krof
toči izvrstno staro in novo vino.
2164

**Aparat za varenje
kovin**
kupim. Jos. Otorepec. Za Gra-
dom št. 9. 2172

Stanovanje
dveh sob, kuhinje in priključni iščem
v novi ali stari hiši. Plačam ga pol
leta naprej. Ponudbe na upravo
tega lista pod »Stanovanje 2152«.

Gospodična
e prakso, vsajena vseh pisarniških
del, išče službo, gre tudi za bla-
gajničarico. Ponudbe na upravo
tega lista pod »Stafno 2151«.

Stanovanje
iz treh sob in kuhinje iščem za fe-
bruar. Plačam najmanj v naprej
tudi za daljšo dobo. Ponudbe na
upravo »Slov. Naroda« pod št. 2169
»Solidna stranika«.

!! Znižane cene -- Cene znižane !!

Velika izbira: žepnih robcev, rokavic, NOGAVIC FLOR in VOL-puloverji, jopice za dame in gospode, svileni šal. Srčice, ovratnike, kravate, DISECA MILA. — Kompletna potrebščina za šivilje, krojače čevljarje in tapetnike. — Vezanine in čipke

pri Josip Petelinc, Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika (ob vodi)
Oglejte si zalogo in se boste prepričali!

Mag. št. 38002-28.
ref. XIII.

Razglas.

Na podstavi čl. 19. pravilnika za umetne vžigalnike in kresilnike, ki je objavljen v Uradnem listu št. 96 z dne 11. oktobra 1928, se ve

imetnike in prodajalce vžigalnikov in kremenov

poziva, da le-te v svrhu naknadnega žigosanja najpeneje do konca novembra 1928 pri tukajšnjem magistratu prijavijo.
Prijava se sprejema pri mestnem magistratu (srednja poslopje) Mestni trg št. 1, pritišče, levo, v sobi nekdanje policijske stražnice od 12. do 30. novembra vsak dan od 8. do 14. ure, izjemni nedelje in praznike.
Imetniki vžigalnikov, kresilnikov in kremenov se opozarjajo, da jih v navedenem času prijavijo, ker bodo po izvršenem žigosanju vsak imetnik nežigosanega vžigalnika, kresila ali kremen v smislu čl. 16 pravilnika kot tihotapec strogo kaznovan.
Dan žigosanja se objavi pozneje.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 7. novembra 1928.

Dvokolesa, motorji, šivalni stro-
ji, otroški in igrači vozički, tri-
ciklji, holenderji, stairo, otroški
avtomobili. Prvovrstno blago po
najnižjih cenah. Velika izbira —
ceniki franko — prodaja na obroke.

»TRIBUNA« F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska c. 4.

Sakno - Doubt
Kamgarn
za moške obleke, velika
izbira — ugodna cene
R. Miklauc
»Pri Skofju«
LJUBLJANA, Lingarjeva
ulica — Mednarodna ulica
— Pred Skofjo

Naznanilo!

Cenj. damam naznanjam, da sem prevzel

damski salon
v Kopitarjevi ulici št. 1

ter ga izpopolnil z najmodernejšimi aparati.
Na razpolago bodo le prvovrstne, strokovno naobražene
moči in ml bo moči cenj. damam v vsakem oziru kar najbolj
postreži. — Priporočam se za cenj. obisk.

S spoštovanjem

Polano Ivan
frizer za dame in gospode.

Za doml

se šivilja, krojača, čevljarje itd.

STOEWER

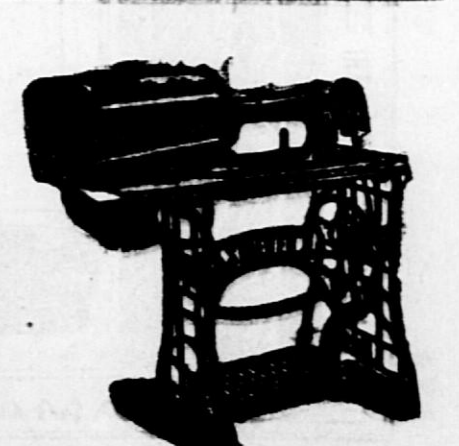
šivalni stroj

Le ta vam poleg živahnosti ostle
(obširna), vose (šifra), trpa pe-
rile in nogavice. Brez vsakega
premljanja plošč in drugo je
stroj v eni minuti pripravljen ali
za vsako in ravno tako hro-
sot na navadne šivale. — Po-
leg vseh prednost, ki jih za-
vzema šivalni stroj STOEWER,
je tudi najcenejši.

Ne zamudite ugodne prilike in
oglejte si to izrednost pri

Lud. Baraga,

Ljubljana, Selenburgova 6, I.

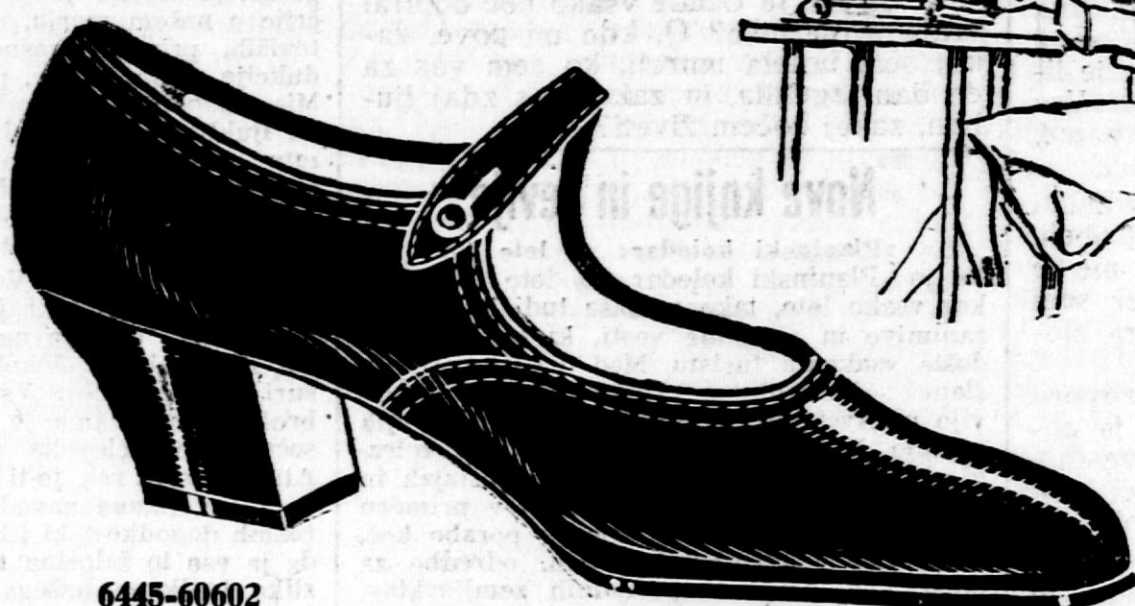
Brezplačen pouk v vseživljenjski, rabi
aparatury itd. — Ugodni plačilni
pogoji. — 15letno jamstvo.

IDEALNI ČEVLJI

za dom, pri delu ali v pisarni

so naši čevlji iz

**baržuna
in lastina**

6445-60602

Prijeten počutek Vam nudi ta čevlji, ker Vaše noge pri vsakem gibanju obvaruje pred utrujenostjo.

DAME! Nosite doma, pri delu in v pisarni samo obutev iz baržuna in lastina, **89°** - ki jo še nadalje prodajamo po DIN 89° -

Rata

Ceneno češko perje.

1 kg sivga opuljenega perja 70 Din, napol belo 90 Din, belo 100 Din, boljše 125 Din in 150 Din, mehko kot puh 200 in 225 Din, boljše vrsta 275 Din. Pošiljave carine prosto, proti povzetju, od 300 Din naprej poštni nina prosto. Vzorec zastoni. Blago se tudi zamenja in neugajajoče vzame nazaj. Naročila samo na Benetikt Sachsel, Lobež št. 2 v Plzni, Češkoslovaška. — Poštne Pošiljke rabijo iz Češkoslovaške v Jugoslavijo približno 10 dni.

Spominjajte se Tabora!

Vetour in sukno
za damske plašče, velika izbira — nizke cene
R. Miklauc
pri Skofcu
LJUBLJANA, Ljubarjeva ulica — Medarska ulica
— Pred Skofijo

Puškarna Kaiser

Naznanilo.

se je preselila na

Kongresni trg šte. 9

v poslopje Kina Matice (desni lokal)

Najboljši brnski blagov.

zajamčeno čisto volneni

moški in damski blagovi

Zadnje novosti za

jesensko in zimsko sezono

razpošilja starorenomirana

zaloga tvornice sukna

Siegel-Imhof, Brno

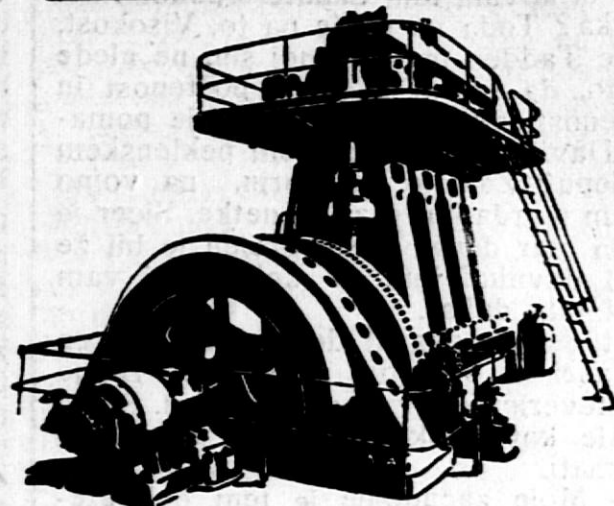
Palackého št. 12 (Češkoslovenská)

Na večja izbira. Najnižje tvorniške cene.

Na solidnejši izvršitev vseh naročil ::

Na zahtevo vzorci zastoni in pošt. prosto

GRIV

Grška tvornica vagonov in stroj
deln. družba prej JOH. WEITZER

Dieselovi motorji

s kompresorjem ali brez njega, o 30—3000 HP. Majhni obratni stroški. Mnogo priznanj. Brezplačna pojasnila in ponudbe potom naših zastopstev

Beogradu: Ing. O. Meinhard
Knez Mihajlova 49

Zagreb: „Snop“ Hrvatska
Gospodarsko - Prometna Zadruga, Gajeva
ulica 32.

TOBLER

Svetovna tovarna čokolade, bonbonov kakaoa
EDINA ČOKOLADA BREZ KONKURENCE!

**z alpskim mlekom — mandlji —
lešniki — z moko — vanilijo —
asorti**

Zahtevajte povsod!
1841

v tablicah, kroketih in napolitankah

Polno vitaminov

Makulturni papir

kg à Din 4°—

oročala uprava „Slov. Naroda“

Svetujemo Vam, da si nabavite samo edino najboljšo in najlepšo

KOLO in ŠIVALNI STROJ

„Gritzner“ in „Adler“

in švicarski pletilni stroj
„DUBIED“ istolan naj-
boljši pisalni stroj v kon-
strukciji in materijalu
„URANIA“

samo pri

Josip Petelinc-u
LJUBLJANA. Telef. 2913

KLIŠEJE

VSEH VRST, ČRTNE IN AVTO-
TIPIJE, IZDELUJE PO PRED-
LOŽENIH RISBAH, PEROPISIH
IN SLIKAH ZA NAVADEN TISK
ALI ZA FINEJŠO IZVEDBO V
ENI ALI VEČ BARVAH TOČNO
PO NAROČILU IN V NAJKRAJ-
ŠEM ČASU PO NIZKIH CENAH

JUGOGRAFIKA, LJUBLJANA
TISKOVNA IN ZALOŽNA DRUŽBA Z O. Z. SV. PETRA NAS. 23

NAMAKANJE — S — TRI — ♦ — IZPIRANJE — Z — BENZIT

DEŽEVNICA V LASTNEM DOMU !

TRDA VODA ŽRE MILO !

Povzroča apnene madeže v perilu !

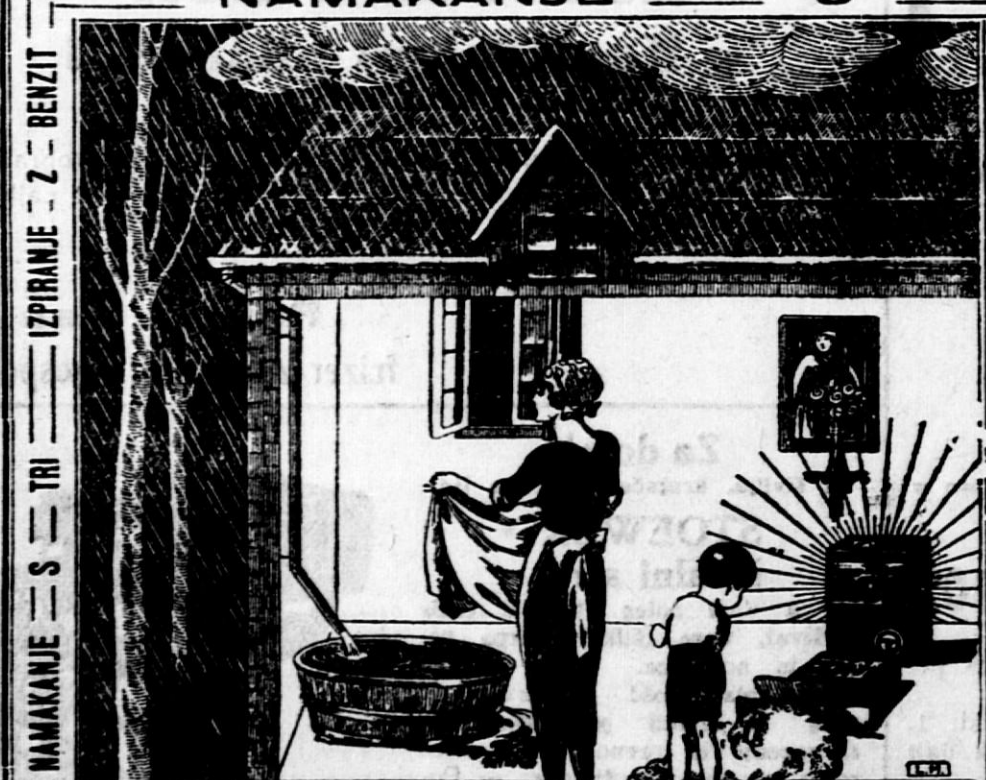
DEŽEVNICA je mehka voda. Pri močnem stvaranju pen osigura popolno delovanje pralnega sredstva in tako tudi ugodno počem pranje.

Trda voda je za pranje perila nesposobna, ker naredi milo kvečjemu delu neporabno in tako prepreči stvaranje pen in delovanje pranja.

MEHKA VODA ZA PRANJE!

Najenostavnejše in najboljše sredstvo, da se trda studenčnica ali voda iz vodovodov omehča, je dodatek od neke TRI! Zatorej:

K vsaki pralni vodi vedno nekaj pesti polno TRI!

NAMAKANJE — S — TRI — ♦ — IZPIRANJE — Z — BENZIT

Slike za legitimacije
izdelne najhitreje fotografirali
Hibser, Ljubljana, Sv. Petra cesta
št. 25. 89/T

Odlični

šlezjski premog

in koks, promptno iz skladišča
ter trboveljski premog dobavlja
Čebin, Wolfova 1, tel. 2756.
92/T

Stružnice

razne stroje in orodje, automobile
in motorje kupim. Ponudbe posla-
ti na P. Batel, Ljubljana, Kar-
lovska cesta št. 4. 82-T

Žaganje drv

z motorno žago, Uran Franc, Vil-
harjeva cesta. Telefon 28-20. 16-T